

NEFELEJCS PROGRAM

„Azokért élünk, akiket szeretünk,
Azokért, akik igaznak tartanak.
A jövőnek élünk: a szépért és a jóért,
Amit tehetünk.”
(Széchenyi István)

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalom

I. BEVEZETŐ.....	4
II. A KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PROGRAM FEJLŐDÉSLÉLEKTANI ÉS NEVELÉSFILIZÓFIAI MEGALAPOZOTTSÁGA, A FEJLESZTÉS CÉLJA.....	6
1. A HARMONIKUS SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS.....	6
2. AZ ISKOLAI POTENCIÁLIS TANULÁSI ZAVAROK MEGELŐZÉSE, PREVENCIÓJA.....	8
2.1. A fejlesztés alapja.....	8
2.2. A fejlesztőprogram alkalmazásának alapelvei.....	9
2.3. A fejlesztőprogram.....	9
2.3.1. Mozgásfejlesztés.....	9
2.3.2. Testsémafejlesztés:.....	11
2.3.3. Észlelésfejlesztés (percepciófejlesztés).....	13
2.3.4. Verbális fejlesztés.....	17
III. GYERMEKKÉPÜNK.....	19
IV. ÓVODAKÉPÜNK.....	20
V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	22
1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK.....	27
2. TÁRGYI FELTÉTELEK.....	27
3. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	30
VI. AZ ÓVODA NEVELÉSI FELADATAI.....	34
1. TERMÉSZETES GYERMEKI MEGNYILVÁNULÁSOK.....	35
1.1. MOZGÁS.....	35
1.2. JÁTÉK.....	40
2. KULTÚRAÁTADÁS.....	44
2.1. A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS.....	44
2.2. Zöld Óvodai és egészségnevelési elvek, programok, tevékenységek.....	47
2.3. A GYERMEK ÉS TÁRSAS KÖRNYEZETE.....	58
2.3.1. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS.....	59
2.3.2. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA.....	60
2.3.3. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK.....	62
2.3.4. A GYERMEK ÉS TÁRSAS KÖRNYEZETÉNEK KAPCSOLATÁT ALAKÍTÓ NEVELÉSI FELADATOKBAN MEGVALÓSULÓ FEJLESZTÉSI CÉLOK.....	63
2.4. TRADICIONÁLIS NEVELÉSI TERÜLETEK – A GYERMEK TERMÉSZETI ÉS TÁRGYI KÖRNYEZETE.....	64
2.4.1. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE.....	64

2.4.2.	RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	58
2.4.3.	VERSELÉS, MESÉLÉS	69
2.4.4.	ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC	71
2.4.5.	A TRADICIONÁLIS NEVELÉSI TERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTHATÓ FEJLESZTÉSI CÉLOK	74
VII. ESÉLYTEREMTŐ ÓVODA PROGRAM		75
7.1.	JOGSZABÁLYI HÁTTÉR.....	76
7.2.	AZ „ESÉLYTEREMTŐ ÓVODA” PROGRAM JELLEMZŐI	76
7.2.1.	A program céljai.....	77
7.2.2.	Feladatok.....	77
7.2.3.	A nevelőtestület együttműködése.....	77
7.3.	A PROGRAM RÉSZLETES MEGVALÓSÍTÁSA	77
7.4.	SZOCIÁLIS TÁMOGATÁS A HH ÉS HHH GYERMEKEK SZÁMÁRA	78
7.4.1.	Szülőkkel való kapcsolattartás	78
8.	ESÉLYTEREMTŐ ÓVODA PROGRAM – FEJLESZTÉSI TERÜLETEK.....	78
8.1.	1. A CSALÁDOK ANYAGI TERHEINEK CSÖKKENTÉSE	78
8.2.	2. A SZOCIOKULTURÁLIS HÁTTÉRBŐL FAKADÓ HÁTRÁNYOK CSÖKKENTÉSE	79
8.3.	AZ ÉLETHOSSZIG TARTÓ TANULÁS MEGALAPOZÁSA	79
8.4.	AZ ÓVODA–ISKOLA ÁTMENET TÁMOGATÁSA.....	80
9.	ÖSSZEGZÉS.....	80
VIII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....		84
IX. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE.....		86
X. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELETEK.....		87
XI. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....		88

I. BEVEZETŐ

Programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának megfelelően írtuk. Elkészítéséhez felhasználtuk a Komplex Prevenciós Óvodai Program tudományos kutatásaira épített és kidolgozott pedagógiai eljárásait, módszereit, eszközeit. A program szervesen illeszkedik a hazai köznevelést megújító törekvésekhez, és megőrzi a hazai óvodapedagógiai hagyományok szakmai értékeit. Választásunk azért esett erre az óvodai programra, mert szellemiségében, gyakorlatában ez áll eddigi pedagógiai munkánkhoz a legközelebb, illetve úgy érezzük, hogy az óvodában dolgozó pedagógusok megtalálhatják benne a leghatékonyabb módszereket, eszközöket ahhoz, hogy gyermekeinket úgy vezessük el az iskola kapujáig, hogy az új feladatokra felkészültek, alkalmasak legyenek, és közben megőrizhessék boldog gyermekkorukat. Céljaink meghatározásánál abból a meggyőződésből indulunk ki, hogy szükség van a megelőzésre (prevencióra), a korai fejlődés tudatos támogatására, és az egyéni fejlesztési igények figyelembevételére. Fejlődéslélektani kutatások igazolják, hogy a gyermek öröklött tulajdonságai csak és kizárólag megfelelő környezeti tényezők és feltételek biztosításával bontakozhatnak ki.

Óvodánk nevelőmunkáját nagymértékben befolyásolja környezete, a község földrajzi fekvése. A lakosság jelentős része hátrányos helyzetű, amely hatással van az életvezetési és gyermeknevelési szokásokra. Feladatunk ennek kapcsán, hogy inkluzív nevelési környezetet biztosítsunk, követendő mintát mutassunk, és gyermeknevelési tanácsokkal lássuk el a szülőket – kizárólag segítő szándékkal. Segítjük a szülők ez irányú fejlődését, tudatosítva bennük, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, amelyben az óvodának kiegészítő, esetenként hátránykompenzáló szerepe van. Óvodánkban Esélyteremtő Program működik, amely célzottan támogatja a szociális hátrány csökkentését, az esélyegyenlőség biztosítását és a hátránykompenzálást. Ez a program szervesen illeszkedik az intézmény pedagógiai programjába, és hosszú távon biztosítja a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek egyenlő esélyű részvételét a nevelési folyamatban. Ennek részeként egyéni fejlesztési terveket készítünk, felzárkóztató és tehetséggondozó tevékenységeket valósítunk meg, valamint szorosan együttműködünk a családokkal és a gyermekeket segítő szakemberekkel. A program alkalmazásának szükségszerűségét indokolja, hogy a tanulási nehézségek megelőzése és a tanulási zavarok kialakulásának csökkentése sok esetben azoknál a gyermekeknél is fontos, akiknél állandóan hátrányosan érintő családi háttér húzódik meg. E helyzetekben különösen fontos az iskolakészültség célzott fejlesztése és az óvoda–iskola átmenet támogatása.

Bízunk benne, hogy a program sikeres alkalmazása révén elérjük: minden gyermek egyenlő eséllyel kezdje el az iskolát! Tekintettel arra, hogy Csemő nagy tanyavilággal és fejlett belső faluközösséggel is rendelkezik, az óvodába érkező gyermekek szocializációs szintjei igen eltérőek. Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeik felismerésére és sikerélményre. Elfogadjuk a

különbözőségeket, erre neveljük óvodásainkat is. Gyermkeinket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön a színvonalas nevelésben.

II. A KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PROGRAM FEJLŐDÉSLÉLEKTANI ÉS NEVELÉSFILÓZÓFIAI MEGALAPOZOTTSÁGA, A FEJLESZTÉS CÉLJA

A Komplex Prevenciós Óvodai Program fejlődés és neveléslélektani megalapozottsága révén fő feladatának tekinti az óvodáskorú gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének – érési jellemzőinek – szem előtti tartásával:

- az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztést, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítását;
- az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzését, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével.

A jelzett területeken történő fejlesztés értelmezése: a gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő, ahhoz illeszkedő eszközökkel történő támasznyújtás, amely az éppen fejlődő szomatikus és pszichés funkciók kibontakoztatásához biztosít szociális és tárgyi környezetet.

Ebben meghatározó a 3–7 éves kor alapvető sajátosságai:

- az érzelmi biztonság alapszükséglete;
- az érzelem vezérelt megismerés;
- az élmény fonalán haladó gondolkodás.

A testi, lelki szükségletek kielégítése a gyermekek alapvető joga, melyre a program messzemenően törekszik.

1. A HARMONIKUS SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A harmonikus személyiségfejlesztésben a 3–7 évesekre jellemző pszichoszociális fejlődés összetevőit vesszük alapul.

Alapvető feladat

1. A személyek közötti kapcsolatok új formáinak alakítása, mely egyaránt értendő a gyermek–felnőtt és a gyermek–gyermek kapcsolatra, hogy értelmes együttműködésre alkalmassá váljanak. Ehhez szükséges a kapcsolat érzelmi igényének és a kapcsolatfelvétel képességének folyamatos fejlesztése, elsősorban az óvodapedagógus modellhatása és a szoktatás révén.
2. Az énkép–önismeret–önértékelés fejlesztése, a gyermek természetes megnyilvánulásaira és teljesítményére adott konkrét és pozitív megerősítések által. Ennek eredményeként képesek felmérni saját helyzetüket a csoportban, képesek az önálló helyzetmegoldásokra, hatékonyan érzik, észlelik magukat, így önértékelésük szociálisan, elfogadható módon, teljesítményen keresztül történik.

3. Új attitűdök, értékek, normák kialakítása. Alapvető, hogy a gyermekek megismerjék és gyakorolják a társas együttélés, önérvényesítés alapvető szabályait:
 - egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése;
 - a nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség mellett, a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció alakítása, a jól elvégzett "feladat" utáni megelégedettség, mint jutalom értékének alakítása;
 - az érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének és saját érzelmeik pontos kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti – életkorban elvárható – kontroll erősítése.
4. Az erkölcsi értékek alakítása, a szociális erkölcsnormák felfogásán, beépülésén keresztül:
 - a jó–rossz felismerése, az őszinteség, az igazmondás, az igazságosság, a felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése, saját élethelyzeteikben való megtapasztalása, érzelmi átélése mellett, megfelelő értelmezéssel párosulva, a nevelő személyes példáján keresztül.
5. Az értelmi nevelés feladatai a kultúraátadás hatás rendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességei. Így:
 - az egyre pontosabb, valósághű észlelés;
 - a figyelemösszpontosításra való képesség;
 - a valósághoz közelítő képzeleti működés;
 - a reproductív emlékezet;
 - a problémamegoldó és a kreatív gondolkodás;
 - az alakuló fogalmi gondolkodás.
6. A testi nevelés átfogó tevékenység és feladatrendszerét elsősorban a gondozás és a mozgás által kívánja a program megvalósítani. E két tevékenység az egész óvodai életet átszövi. A gondozás elsősorban az óvodapedagógus feladata. Folyamatos odafigyelésével biztosítja a gyermekek komfortérzetét. A gyermek jó közérzete adhat alapot az összes óvodai tevékenységhez. A gyermek legalapvetőbb, természetes megnyilvánulási formája a mozgás is csak akkor lehet fejlesztő hatású, ha azt a gyermek kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzi. Ezért a testi nevelésben fő feladatunk:
 - sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermek komfortérzetének biztosítása, a gyermek ilyen irányú igényeinek felkeltése, jó szokások kialakítása;
 - a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése;
 - rendszeres mozgással az egészséges életvitel kialakítása;
 - a testi képességek, a fizikai erőnlét fejlesztése.

2 AZ ISKOLAI POTENCIÁLIS TANULÁSI ZAVAROK MEGELŐZÉSE, PREVENCIÓJA

A Komplex Prevenciós Óvodai Program tudatosan felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, így a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését is.

E pszichikus funkciók az észleléses és finommotoros struktúrákat érintik, melyek intenzív fejlődése a 3–7 éves korra jellemző, így kibontakoztatásukhoz és begyakoroltatásukhoz is ebben az életszakaszban a legfogékonyabbak a gyermekek. Itt nyílik mód a legoptimálisabb támogatásukra.

A Komplex Prevenciós Óvodai Program a fő nevelési területeken végzett feladatokba integrálva, indirekt nevelési módszerekkel realizálja a pszichikus funkciók fejlesztését, a gyermeki spontán aktivitásra épít.

2.1 A fejlesztés alapja

A tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél több elméleti megfontolásból is a mozgásra alapozunk:

- a 3–7 éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja a mozgás. Viszonylag e területen tekinthető homogénnek ez a korosztály az óvodáskor kezdetén;
- a mozgásos tapasztalatokból erednek az értelmi műveletek, egyben az önmagunkról kialakított testséma is, amely a pszichés én idegélettani leképződése;
- a mozgás, finommotorika célzott fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, így a testséma, oldaliság, testdimenziók, térérzékelés alakulását is;
- a mozgás szocializációs hatása az alábbi területeken igazolható:
 - a sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság (kompetencia) érzését, a mozgás feletti kontroll, az én-kontrollfunkciókat erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentrációt, a kitartást, az erőfeszítésekre való képességet fokozza;
 - a mozgásos feladatok elvégzésére adott konkrét visszajelzés a gyermek számára felfogható értékelés én-képének alakulásához, társakkal végzett együtt mozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének megtanulásához, végsősoron a kooperáció kialakulásához;
 - az enyhébb idegélettani ártalmak diszfunkciók rendezésében is a mozgás lehet a kiindulás és adekvát eszköz;
 - a gazdag mozgásos tapasztalat a nyelvi szimbolikus leképzéssel, segíti a konkrét cselekvéses tapasztalatok beépülését, az absztrakt struktúrák gazdagodását.

2.2 A fejlesztőprogram alkalmazásának alapelvei

- Szervesen illeszkedjen a nevelési programba;
- messzemenően építsen a gyermek érzelmi-belső motivációjára;
- lehetőség szerint kapcsolódjon a gyermek spontán tevékenységéhez;
- az óvodai nevelés egész időtartamára elosztott, folyamatos, következetes alkalmazást igényel;
- az óvoda egésznapos életrendjének minden mozzanatához kapcsolható legyen;
- alapvető követelmény a gyermek jó közérzetének biztosítása, ezért a fáradás jeleit észlelve, módszerváltás, vagy teljes elhagyása az ésszerű!

2.3 A fejlesztőprogram

2.3.1 Mozgásfejlesztés

Nagymozgások fejlesztése:

Célzott testmozgásokkal, amelyeknél a mozgások tempója, ritmusa, iránya változik.

1. Járás:

- a) kis és nagy lépésekkel,
- b) különböző irányokba fordulással,
- c) változó szélességű sávok, vonalak között,
- d) különböző tárgyak megkerülésével, átlépésével, tartásával.

2. Futás:

- a) különböző tempóban, majd közbeni tempóváltással,
- b) különböző irányokban, majd közbeni irányváltatással, c.) változó szélességű sávok között,
- d) különböző tárgyak megkerülésével, átugrásával, átlépésével.

3. Ugrás:

- a) "távolugrás" (páros lábbal szökdelés) ugrás előre, hátra, b.) "magasugrás",
- c) ugróiskola, kicsiknél a legegyszerűbb formában,
- d) különböző alakzatú térbe beugrás-kiugrás (kör, négyzet, stb.), e.) szökdelés egy lábon, oldalirányba szökdelés,
- f) mélyugrás.

4. Csúszás-kúszás, mászás különböző tempóban

- a) különböző irányokba, majd irányváltatással,
- b) különböző szélességű és formátumú helyeken és tárgyakon (mászóka, fa),
- c) különböző tárgyak megkerülésével, átmászásával.

Egyensúlygyakorlatok

1. Állás:

- a) állás lábujjon - sarkon állás,
- b) állás féllábon,

2. Egyensúlyozó járás: padon, földre helyezett szivacson, stb.,

3. Kúszás egyenes padon,

4. Body Roll hengergyakorlatok, különböző sportok, (roller, bicikli, korcsolya, stb.),

5. Forgások, fordulatok, testhelyzet változtatások.

Szem-kéz koordináció fejlesztése

1. Babzsák célba dobása változó nagyságú körbe, változó távolságról, különböző tárgyak fölött (szék, stb.),
2. Babzsák csúsztatás két vonal közé,
3. Babzsák dobás vízszintes és függőleges célra,
4. Karika-dobás változó irányokba, vízszintes, függőleges célra, változó távolságról,
5. Kugli-játék,
6. Labdajátékok: dobás és elkapás nagyobb, majd kisebb labdákkal változó távolságról, labda célba ütése bottal.

Szem-láb koordináció fejlesztése

1. Ugrókötéllal: kötél fölött átugrás, változó magassággal,
2. Karika különböző lábakkal belépés, kilépés, beugrás, kiugrás,
3. Lábbal különböző formák rajzolása, alkalmi felületen, homokba, padlóra, stb.,
4. Ugróiskola, egyszerűbb és nehezebb formában,
5. Függeszkedés: átfogással tovahaladás.

Finommotorika fejlesztése

1. Gyurmázás (elsődlegesen az anyag tapintásos megtapasztalása, tetszés szerinti formák, alakzatok kialakítása),
2. Építőjátékokkal építés (összerakás, kirakás, eleinte minél nagyobb elemekkel, majd fokozatosan kisebbekkel),
3. Papírhajtogatás - papírfűzés, mintaalkítás,
4. Puzzle-játékok összerakása, fokozatosan növekvő elemszámokból,
5. Mintakirakás lyukastáblán, egyszerűbb formáktól a bonyolultabbig,
6. Vágás, domború vagy előrajzolt mintákkal, kevésbé bonyolult formától a nehezebbekig,
7. "Papír-ceruza" feladatok:
 - a.) rajzolás, festés nagy felületre (ujjal, zsírkrétával, színes ceruzával),
 - b.) sablonok kiszínezése kiugró hátlaapon,
 - c.) sablonok nélküli színezés, a különböző formák előrajzolt mintáinak átírása.

8. Kéziszergyakorlatok.

2.3.2 Testsémafejlesztés:

A testrészek ismerete:

1. Önmaga felismerése és azonosítása tükörgyakorlatokkal, játékos mondókákkal, jellegzetes külső tulajdonságainak megtanulásával (haj-, szemszín, kicsi-nagy...).
2. Tevékenységek a testrészek megismerését célózva:
 - a.) testrészek megérintése és megnevezése a felnőtt által
 - b.) a gyermek megismétli saját testén az érintést és megnevezést
 - c.) utasításra a gyermek megérinti és megnevezi a testrészt
 - d.) a felnőtt megnevezi és a gyermek megérinti a másik gyermek testrészét
 - e.) az előzők megismétlése csukott szemmel.

Célszerű a főbb testrészekkel kezdeni, begyakorolni és csak ezután a testrészek részeinek hasonló módon való begyakorlása.

3. Meghatározott testrészekre koncentráció
 - a.) különböző testhelyzetekben (hason, hanyatt-fekve, ülve, állva, térdepeve) megtalálni a megnevezett testrészt, megérinteni és megnevezni, mozgásokat végezni.
 - b.) valamilyen tárgyat megérintve, ráülve, ráállva, átbújva rajta megtapasztalni a különböző testhelyzeteket a testrészek és a tárgyak (környezet) viszonylatában.

A test személyi zónájának alakítása

1. Az "oldalasság" tanítása
 - a) színes szalaggal, (gumi pánttal) megjelölni a jobb-bal oldalt, kézen, lábon,
 - b) különböző mozgásfeladatot teljesíteni jobb-balkézszel, (labdát gurítani, babzsákot dobni, karikát felemelni, stb.)
 - c) lábra hasonló gyakorlatok: labdarúgás, ugrálás, emelés, stb.
2. A test elülső és hátulsó részeinek megismertetése játékos mozgásos feladatokkal:
 - a) az eszközt helyezték maguk elé, hátuk mögé,
 - b) fekvőjenek a hátukra, forduljanak hasra.
3. A test függőleges zónájának megtanítása:
 - a.) játékeszközök (karika, labda, babzsák) emelése a fej fölé, lehelyezése a lábra, vagy a lábak elé.
4. Az előző (1., 2., 3.) gyakorlatok elvégzése becsukott szemmel.
5. Adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása (szék, pad, asztal alkalmazható).

- a) állj elé, mögé, rá, mellé, közé, mássz át, stb.
- b) ülj elé, mögé, rá, alá, mellé, közé, mássz át, stb.
- c) térdepelj elé, mögé, rá, mellé, közé, mássz át, stb.
- d) fektüdj elé, mögé, rá, mellé, közé, mássz át, stb.

Testfogalom

A testrészek tudatos ismerete, a test és testrészek funkcióinak tudatos ismerete. A fejlesztés testrészek ismerete szerint történik, nagyobb hangsúlyt adva a funkcióknak, a nyelvi megfogalmazásoknak. (I. 1-3.)

- 1. Játékos gyakorlatok: megnevezett testrészekhez megmondani a funkcióját.
- 2. A funkció megemléktése után felismerni a testrészt: lokalizálni, megmutatni önmagán és másokon, megszámolni.
- 3. Képen, rajzon felismerni az egyes testrészeket, a hiányzókat megszámolni.
- 4. Részekből összeállítani az emberfigurát, testrészeivel együtt.

Az egyes testrészek fejlesztésére alkalmas mozgások

1. Fej

- a.) fejfördítés és fejkörzés,
- b.) csukott szemmel megérinteni a szemeket, füleket, orrot, haját, szemöldököt, váltott kézzel és egyszerre mindkét kézzel
- c.) Csukott szemmel a fej fordítása egy adott hang irányába, majd már előre ismert helyzetű tárgy felé.

2. Törzs

- a.) törzsfordítás lazán leengedett karral, illetve oldalsó- majd mellső-közép-tartásban tartott karokkal,
- b.) a karokat magastartásba emelve törzshajlítás balra és jobbra, előre és föl.

3. Karok

- a.) karkörzés előre és hátra,
- b.) karok helyzetének utánzása,
- c.) oldalsó középtartásban nyújtott karral tölcserkörzés először kis, majd nagy kör mentén,
- d.) különböző karlengetések ritmusra,
- e.) oldalsó vagy mellső középtartásból a kéz csípőre helyezése,
- f.) oldalsó középtartásból karkeresztezés, majd ismét kar nyújtás,
- g.) karhúzás és tolás, páros munka.

4. Ujjak

- a.) a kéz ökölbe szorítása,
- b.) az ujjak ide-oda mozgatása,

- c.) ujjak egyenkénti mozgása ritmusra,
- d.) a mozgások változatai mindkét kézzel, majd váltva.

5. Lábak

- a.) a padlón fekvő lábemelés, először páros láb, majd váltott láb emelése gyorsan és lassan,
- b.) a padlón fekvő lábkörzés a kis körtől a nagyig és vissza,
- c.) állva láblengetés előre, hátra, oldalt és le,
- d.) térdhajlítás és nyújtás, miközben a kezet a combon tartjuk,
- e.) padon ülve a lábak hajlítása és nyújtása, páros láb emelése és leengedése,
- f.) törzshajlítás bokafogással,
- g.) szökdelés, ugrálás,
- h.) szökdelés váltott lábbal, láblengetés.

6. Lábak és lábujjak

- a.) Sarokemelés és leengedés,
- b.) a lábfej visszafeszítése (az ujjak emelése, "pipálás"),
- c.) járás sarkon és lábujjhegyen,
- d.) a külső talpélen járás, a kartartás törzs mellett,
- e.) ugrálás páros lábbal, egyik, másik lábon, váltott lábon,
- f.) törzshajlítás előre,
- g.) hanyatt fekvő vagy állva a lábbal vagy a nagylábujjal rámutatni adott célpontra,
- h.) babzsák fölmarkolása lábujjal.

Néhány gyakorlatot ezek közül lehet zenére is végezni.

2.3.3 Észlelésfejlesztés (percepciófejlesztés)

Az észlelés pontosabb működését 3-4 éveseknél elsősorban a mozgás és testséma fejlesztésén keresztül érhetjük el. 5-6 éveseknél már célzott, direkter fejlesztés is szükséges.

A látott, hallott, tapintott dolgok mindkét szakaszában természetes velejárója a nyelvi fejlesztés.

A látott, hallott, tapintott dolgok nyelvi kifejezésének megtanítása, a szókészlet bővítése.

A tanulási helyzetek többségében a vizuális észlelés összekapcsolódik valamilyen nyelvi (auditív) és motoros tevékenységgel.

Vizuális (látás) fejlesztés

Az olvasás elsősorban a jól funkcionáló balról jobbra irányuló szemmel követés és a finom szemmozgás ellenőrzésének függvényeként alakul. Célszerű, hogy a gyermekek gyakorolják a szemmozgás kontrollját.

1. A szemmozgás tudatos kontrolljának kialakítása és erősítése. Mozgó tárgyak követése: balról jobbra, jobbról balra, fel, le, kör, diagonális, stb. A fej mozdulatlan marad, csak

- szemmel követi a mozgás irányát a gyermek. Könnyítésül kezdetben végtagmozgással is kísérheti, amely egyre kisebbedő, finomodó: karral, kézzel, ujjal. Az iránykövetést kíséri az irányok verbális megjelölése.
2. A szem fixációs működésének erősítése:
- a.) ismert játékok vagy használati tárgyak közül egy kiemelése és annak fixálása 10 mp-ig (fel, le mozgatjuk).
 - b.) Egy ismert tárgynak, tárgy képének egy részletét megkeresni és azt fixálni 10 mp-ig.
- A perifériás látás gyakorlására is igen alkalmas, ha a gyermeknek ilyen megfigyelési feladatot adunk.
3. Vizuális zárttság - egésszegesség észlelésének alakítása: Mi hiányzik?
- a.) Ismert tárgyak, eszközök egy részletének hiányát felismertetni.
 - b) Hiányos képek felismertetése, mi hiányzik róla, mit ábrázolhat?
 - c) Rejtett figurák megtalálása (Dörmögő).
4. Vizuális időrendiség felismertetése: képeken elmesélt történetek kirakása: mi történt először..., mi következik?
5. Vizuális ritmus: a legkülönbözőbb vizuális minták folytatása.
- a.) Tárgyakból kirakott - gyöngyök, kockák, rudak, kártyák - minták folytatása...
 - b) rajzos - képi - minták elrendezése (fekvő alak ..., ülő alak ..., álló ..., járó ...) sorminták rajzolása.
6. Vizuális helyzet - pozíció felismertetése:
- (négymezős tábla) (pl. matematika foglalkozáson a szimmetria)
- a) mágnesláblán a nevelő elhelyez egy alakzatot adott mezőbe,
 - b) a gyermekek sajátjukon ugyanoda helyezik azt,
 - c) az alakzatokat adott mezőben, más pozícióba elforgatni.
7. Vizuális memória fejlesztése:
- a) Egyszerű testmozgást, bemutatás után emlékezetből leutánozni,
 - b) vizuális mintát rövid bemutatás után felismerni, felsorolni, kirakni, stb. (fokozatosan növelhető az elemszám és a bemutatás idejének csökkentése).

Az alaklátás és formaállandóság fejlesztése

1. A lehető legtöbb féle alak-forma-méret motoros kialakítása:
- a) Formaalkítás mozgással, (járás, futás, mászás, ugrás segítségével: felső végtagokkal való kialakítással, létrehozása testtel, testrésszel).
 - b) Padlóra rajzolt különböző alakzatok körül mozgása, végig mozgása.
 - c) Padlóra rajzolt alakzatok (különböző formák vagy azonos alakzatok más-más méretben) felhasználása különböző mozgásos feladatok elvégzésére.

2. Különböző tárgyak, alakok, formák, méretek felismertetése a gyerekek környezetében: bemutatása azonos megkeresése, párosítási, csoportosítási feladatok (lottó, dominó).
3. Adott vizuális minta kirakása: forma, méret, szín szempontjából különböző minták kirakása. (lyukas tábla, de alkalmazásában a fokozatosság elengedhetetlen: egyszerűbb formáktól a bonyolultabbig, először egyetlen szempont figyelembevételét követelve, pl. csak szín, vagy csak forma stb. kevesebb elemtől az összetettebb formákig.)
4. Minták rajzolása, festése.
5. Részekből különböző alakzatok összerakása.

A tapintásos – sztereognosztikus – észlelés fejlesztése

1. Az alapvető gyurmázási technikák megtanítása: gömbölyítés, sodrás, lapítás, mélyítés, mintázás gyakorlásával plasztilin, agyag, nedves homok felhasználásával.
2. Különböző formák, méretek alakítása minta után.
3. Különböző formák, méretek megváltoztatása. "Varázsoljuk el!"
4. Ritmikus somminta készítése, a minta folytatása. Az említett fejlesztési módoknál főhangsúly a tapintásos tapasztalatszerzésen van. A vizualitás is jelen van, hiszen a kialakított formát látja is, vizuális benyomásokat szerezhet.

A taktilis csatorna fejlesztése a vizualitás kizárásával:

"Érzékelő zacskó", "Elvarázsolt zsákocskó"

- a) Pusztán tapintással felismerni a tárgyakat! Mi lehet? Milyen? Mérete, formája, felülete, anyaga, stb.
- b) A tapintással felismert dolgokat: párosítani, sorba rendezni, fokozatuk szerint csoportosítani egy-egy minőségi jellemzőjük alapján.

Mozgásos (kinesztetikus) észlelés fejlesztése

1. Behunyt szemmel a gyermek bizonyos mozgásokat végez az óvodapedagógus segítségével: kézzel (kört ír le a levegőbe, stb.), lábbal (lépés előre, hátra, stb.) nyitott szemmel mozgásokat megismétel.
2. Hátára rajzolt formát kell mozgással megismételni, képi formáját felismerni.

A térészlelés–térbeli viszonyok felismerésének fejlesztése

1. Az alapvető téri irányok megismerése saját testrészeinek közvetítésével:
 - a) Rácsos papíron, szöges táblán, lyukas táblán a két oldal megkülönböztetése nélkül a mellé helyezett kéz segítségével, a középvonal megjelölésével.
 - b) A jobb-bal oldalirányok begyakorlása kiszínezéssel, színes korongok kirakásával.
 - c) A négy fő iránymező megismertetése az említett módon.

2. Térbeli irányok, viszonyok megismertetése a körülötte lévő tárgyakkal:
 - a) Ismert játékeszközök kirakásával a négy irány gyakoroltatása.
 - b) A tárgyak egymáshoz való viszonyának megismertetése, mágneses táblán való kirakás, elhelyezés segítségével, mellette, előtte, mögötte, alatta, felette.
 - c) Függőleges és vízszintes sorok kirakása különböző színekből, formákból.
 - d) A fentiek segítségével a szögek (sarkok) érzékeltetése.
3. A téri viszonyokat jelentő verbális kifejezések megtanítása.

A hallási észlelés (auditív) fejlesztése

A hangzási analízis–szintézis fejlesztése

1. Figyeltessük meg, milyen hangot hallunk mikor egy ember sóhajt, vagy tüsszent, különböző hangok működnek bennük. Figyeljünk a természet hangjaira.
2. Az óvodapedagógus által bemutatott ritmus letapsolása vagy lekopogása. Kezdetben szabályos ritmusokat használunk, majd később szabálytalan ritmusokat.
3. Ritmusvisszaadás csukott szemmel.
4. Mondjunk olyan szavakat, amelyek azonos hangzókkal kezdődnek, pl. baba, bögre, bogár, béka, róka, rózsa, stb.
5. Hány szót tudsz felsorolni, melyek úgy kezdődnek: ma..., te..., si..., stb.
6. A megadott betűhangokból vagy fonémákból olyan, általuk ismert szót kell alkotniuk, amelyek tartalmazzák ezeket.

A keresztcsatornák fejlesztése

1. Vizuális-tapintásos interszenzoros működések fejlesztése:
 - a) Tapintással exponált (felismert) tárgyat kell keresnie a vizuális mintákban,
 - b) Vizuálisan felismert tárgyat mintául véve, ki kell keresnie tapintással az "érzékelő zacskóból".
 - c) Egyre finomabb különbségek felismertetésével gyakoroljuk a kétféle ingermodalitás átfordítását.
2. Vizuális-auditív interszenzoros működés fejlesztése:
 - a) Mutassunk a gyerekeknek ismert tárgyakat, állatok képét, különböző hangforrások vizuális képét, és a megszólaltatott hanganyagban ismerje fel az adott hangforrás képét.
 - b) "Figyeljünk a hangokra!" A hallott hanganyaghoz keresse a hangforrást, "minek a hangja?"(társak megszólaltatása, hangjukról felismertetés).
 - c) Auditív memória fejlesztése: dallamtöredék megisméltetése, különböző hangok megisméltetése, majd a hangforrás kerestetése.
3. Vizuális kinezetikus interszenzoros működés fejlesztése:
 - a) Bekötött szemű gyermek kezével formát rajzoljon a levegőbe és a hátára rajzolt formát felismerje a vizuális mintában.

- b) Mozgásos élményanyag, forma felismerése vizuális mintában, verbalizálva a formát.
- c) Vizuális-kinesztetikus megközelítés a későbbiekben a betűk vagy szavak közötti finom különbségek megfigyeltetésére, észrevétetésére is használható.

4. Hallási-tapintásos interszenzoros működés fejlesztése:

A gyermekeknek elmondással jellemezni kell azt a tárgyat, amit tapintás útján felismert és azonosított, vagy meg kell találnia tapintás útján azt a játékot vagy alakot, amit egy másik személy jellemez.

5. A szem-kéz koordináció fejlesztése:

Számos gyermek úgy érkezik az iskolába, hogy ezek a készségei megfelelően fejlettek ahhoz, hogy képesek legyenek alakok lemásolására, egyszerű képek rajzolására és festésére, s talán még ahhoz is elég fejlettek ezek a készségek, hogy elkezdjen írni tanulni. Fontos tehát felmérnünk, hogy melyik gyermeknek van szüksége ilyen jellegű fejlesztésre.

2.3.4 Verbális fejlesztés

A tárgyak megnevezése

A lakásban, az óvodában és a közvetlen környezetben található tárgyak megnevezése:

a) Ruházat:

zokni, trikó, cipő, papucs, csizma, nadrág, farmernadrág, ruha, szoknya, ing, blúz, nyakkendő, kardigán, pulóver, dzseki, kabát, anorák, esőkabát, mellény, bugyi, fürdőruha (testséma)

b) Testrészek:

törzs, fej, arc, szem, fül, orr, száj, ajak, fogak, nyelv, szemhéj, szempilla, szemöldök, homlok, haj, áll, orca, orrlyuk, nyak, váll, mellkas, gyomor, kar, kéz, ujjak, hüvelykujj, könyök, csukló, tenyér, köröm, ujjpercek, derék, csípő, lábszár, lábfej, sarok, comb, hát, térd, (testséma).

c) Cselekvések:

sétál, gyalogol, menetel, szalad, szökdécsel, ugrándozik, lép, áll, elindul, mozog, elkezd, megáll, ül, fekszik, térdel, csúszik, (fel) mászik, kúszik, siklik, megcsúszik, csavar, hajlít, görbít, vágat, görbül, elterül, elnyúlik, elernyed, kanyarodik, felemel, leenged, lehúz, lesüllyeszt, lehalkít, tompít, beborul, pipiskedik, előrehalad, hátrál, taszít, hajt, húz, von, üt, ránt, dob, visszapatlan, fog, rúg(dalózik), keresztez, megfordul, fon, sodor, fordít, bukfencezik, csöppen(t), koppint, tapsol, kiabál, füttyöl, izeg-mozog, nyit, zár, dörzsöl, csurog, morajlik, tétovázik, sűrög-forog, mormol, beszélget, cseveg, fecseg, figyel (testvázlat nagy és finommozgások).

Térbeli viszonyok

a) Irányok:

főnt, lent, alatt, át, keresztül, fel, hátra, fölött, fölé, rá, felé, előre, oldalt, jobbra, balra, végig, mindenfelé, körös-körül, felül, után, körül, köré, közel (valamihez), messzire, távol valamtől, emelkedő, felfelé haladó, süllyedő, lefelé haladó, közelebb, távolabb, keresztben, magasabban, alacsonyabban.

(Nagy és finommozgás készségek, testséma, lateralitás, vizuális diszkrimináció, sorozatba rendezés, stb.).

b) Helyzet:

-on, -en, -ön, -ról, -ről, -ból, -ből, -ban, -ben, kívül, belül, tetején, alján, közepén, középpontjában, között, fölé, felett, alá, lent, alul, alatt, lejjebb, le, túl, át, keresztül, előtt, mögött, mellett, együtt, valamire vonatkozóan, vízszintesen, magasan, alacsonyan, balról, jobbról, első, második, stb., utolsó, itt, ott, kívül, belül. (Nagy és finommozgások, testséma, lateralitás, időbeli sorrendiség, sorozat.)

c) Idő:

most, után, előbb, később, hamarosan, nappal, éjszaka, délelőtt, délután, este, hét, hónap, év, tél, tavasz, nyár, ősz, húsvét, karácsony, kezdődik, befejeződik.

(Időbeli sorrendiség, nagy és finommozgások.)

Osztályozás

a) Alapformák:

Kör, körül, körbe, négyzet, téglalap alakú, ovális, hurkos, háromszögletű, kereszt, csillag, négyoldalú, vonal, pont, egyenes, görbe vonalú, cikcakk, csúcs, sarok, oldal, él, hajlás, ferde.

Az említett kifejezéseket mindig manuális, mozgásos tevékenységekhez kötötten használjuk.

b) Alapszínek és gyakran használt színek:

piros, kék, sárga, zöld, fekete, fehér, barna, narancssárga, rózsaszín, bíbor (ibolya).

c) Méret, hasonlóság, különbözőség, ellentétesség:

Nagy, kicsi, hatalmas, apró, több, kevesebb, gyors, lassú, sebes, magas, alacsony, kövér, sovány, széles, keskeny, alsó, felső, hangos, halk, csendes, édes, savanyú, kellemes, érdes, finom, tele, türes, nehéz, könnyű, lágy, kemény, azonos, különböző, hasonló, eltérő, világos, sötét, az összes, néhány, elég, egyenlő. (Sorozat, auditív-vizuális diszkrimináció, tapintás, gondolkodás, alap számfogalom.)

III. GYERMEKKÉPÜNK

„A gyermek lelke olyan, mint a tükör, mely váltakozva fordul új és új irányba, s fényt keres. Napok, holdak, csillagok vagy pislogó gyertyák fényét, mit önmagáról visszatükrözhet. Van gyermek, kit gondosan szoktatnak, hogy merre s hova forduljon fény után. Nap felé, vagy ritka csillag felé. Aztán van, aki csak úgy önmagától fordul erre, arra, s keresi azt, ami éppen szépet ígér, vagy ami megnyugtat. Őt különösen segítsétek!”

Wass Albert

Pedagógiai programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazotti környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, inkluzív nevelési környezetet biztosító, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, az esélyegyenlőség biztosítása mellett, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. A gyermekek óvodáskorban legfogékonyabbak a különbözőségek elfogadására. A befogadó, játék elsődlegességét, az élmények feldolgozását támogató környezetében felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítőkésszé válik. Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empátikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.

IV. ÓVODAKÉPÜNK

„Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
megtanulnak türelmesek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek,
megtanulnak bizalommal élni.
Ha a gyerekek megdicsérve élnek,
megtanulják megbecsülve érezni magukat.
Ha a gyerekek méltóságban élnek,
megtanulják az igazságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
megtanulnak hinni.
Ha a gyerekek hitelesen élnek,
megtanulják, mit jelent szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
megtanulják megkeresni a szeretetet a világon.”

Dorothy Law Holtz

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Óvodánkat a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézményének tekintjük, amely a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik évétől az iskolába lépésig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Funkcióit tekintve: óvó–védő, szociális, nevelő–személyiségfejlesztő intézmény.

Az iskolára való előkészítés, a gyermeki személyiséget kibontakoztató három–négy éves nevelési folyamat eredménye. Az óvodai nevelés folyamán a gyermekekben megeremlődnék a következő életszakaszba – a kisiskolás korba – való átlépés belső pszichikus feltételei. A Komplex Prevenciós Óvodai Program tudatosan felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, így a lehetőségként létező tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését is.

Az óvodai nevelés célja a 3–6–7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának, hátrányok csökkentésének és az esélyegyenlőség biztosításának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is). A sokoldalú nevelőmunkának át kell fognia a gyermeki személyiség egészét, és az érzelmi biztonság burokként biztosítani kell mind a testi, mind az értelmi, mind a közösségi fejlődést.

A kisgyermekkor meghatározó szerepet tölt be a gyermek fejlődésében. Ebben az életszakaszban alakulnak ki azok a fontos alapvető képességek, melyek meghatározó erővel bírnak későbbi életükre. Olyan egyéni képességfejlesztést végzünk, amely mindig a gyermek aktuális fejlettségéhez igazodik.

A jövőnek nevelünk, a jelen körülmények között, a múlt tapasztalatainak, az ott szerzett tudásnak–ismeretnek a felhasználásával. A jövő gyermekét nem lehet csak a múlt és a jelen kitaposott útján nevelni. Ahhoz, hogy majd képesek legyenek boldogulni saját, egyéni életükben, a tömeges nevelést – fejlesztést fel kell, hogy váltsa a különböző személyiségek alakulásának elősegítése, a gyermek egyéni tulajdonságainak felszínre hozatala – a gyermekközpontú nevelés!

Óvodai nevelésünk célja, hogy hozzájáruljon az óvodába járó gyermekek képességeinek kibontakozásához biztonságban és egészséges környezetben, életkoruknak megfelelő óvodai életrend alakításával.

Az óvodánkban dolgozó felnőttekre jellemző az empátiás készség, az egyes gyermekekben való gondolkodás. Pedagógusainkra a „megértve együttműködő” nevelői magatartás a jellemző. A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

Az óvodapedagógus munkájának eredménye a társadalmilag hasznos, értékes neveltséget, készséget, jártasságot és tudást birtokló gyermekek.

Az intézményes nevelés – mint másodlagos szociális szintér – alapvető feladata a kultúra átadása. E feladatunk megvalósítása során gondoskodunk az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről. Nevelési céljaink megvalósításában alapvetően támaszkodunk az óvodás gyermek természetes megnyilvánulási formáira, a mozgásra és a játékra, mint fejlődést meghatározó tényezőkre. Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének a szabad játékot tartjuk.

Az óvoda a tehetségfejlesztés fontos színtere. A mi hivatásunk ezt megtalálni, fejleszteni, erősíteni, tudatosítani gyermekekben és szülőkben egyaránt. A tehetség olyan kincs, amelyet nem szabad elherdálni, sem túlzottan erőltetni. Mint egy óvodáskorú gyermeknél mindenben, itt is a játék a legfontosabb, szem előtt tartandó szempont, hiszen gyermekről van szó. A szabad játék, illetve a jól berendezett, nyugodt tevékenykedést biztosító csoportszoba fokozott lehetőséget kínál e célra. Egy „jó szemű” óvó néni kiszúrja, ha egy gyermek valamilyen tehetség ígéret, és a lehető legtöbb alkalmat teremti képességei fejlesztésére.

Óvodánkban hagyománnyá vált, hogy heti rendszerességgel külön foglalkozásokat tartanak óvónőink, azon gyermekek számára, akik kiugróan tehetségesek adott területen, pl.: zene, mozgás, logikai gondolkodás.

Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd és erről a szakértői bizottság írásos megerősítő véleményt formál, akkor fejlesztő pedagógiai ellátásra jogosult. Intézményünk számára megoldandó feladat a gyermekek speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése. A gyermekek számára biztosított kötelező foglalkozások megvalósítása a fejlesztésben résztvevő szakemberekkel történik (fejlesztő pedagógus, logopédus, mozgáskonduktor). Pedagógusaink a gyermekek eredményesebb fejlődését elősegítve folyamatos kapcsolatban állnak a külső szakemberekkel, illetve a szülőkkel, segítik a gyermek érdekét szolgáló információáramlást.

Óvodánkban Esélyteremtő Program működik, amely célzottan támogatja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődését. A program keretében heti két

alkalommal kiscsoportos fejlesztő foglalkozásokat tartunk, amelyek a gyermekek egyéni szükségleteihez igazodnak, és elősegítik a felzárkóztatást, a szociális készségek, valamint a tanulási képességek erősítését. Emellett együttműködünk a gyermekeket és családokat segítő szervezetekkel és szolgáltatókkal, hogy a fejlesztés komplex és hatékony legyen.

A hazájukat elhagyni kényszerülő és a településen élő külföldi családok gyermekeinek óvodai nevelésünkben biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását. Alkalmat adunk az óvodáskorú gyermekek sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően különböző kultúrák, művészetek és hagyományok megismerésére, ápolására, erősítésére. Pl.: interneten elérhető, életkornak megfelelő ismeretanyag bemutatása adott nemzet értékeiről, népviseleti ruhákat próbálnak, népi játékokkal, mesékkel, mondókákkal, dalokkal ismerkednek a gyerekek, illetve óvodai rendezvények alkalmával is képviselhetik országukat, hazájukat ezek a szülők és gyermekek különböző hagyományaik bemutatásával.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvodai nevelés keretét az intézmény pedagógiai programja adja, amelynek szakmai alapját az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja (363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet) képezi. Ezt a dokumentumot a 77/2025. (IV. 15.) Kormányrendelet módosította, amelynek kiemelt célja az óvoda és az iskola közötti átmenet támogatása és annak zökkenőmentessé tétele. Ennek részeként előírásra került, hogy a tanköteles korukat megelőző nevelési évben, illetve a tanköteles gyermekek esetében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perc iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységet kell szervezni. A tevékenység differenciált módon, az egyéni terhelhetőséghez igazodva, és – amennyiben a tárgyi feltételek adottak – külön térben valósul meg.

Az előírások a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján az óvodapedagógus folyamatos jelenlétével valósulnak meg, a teljes óvodai életre kiterjedően, biztosítva a gyermekek fejlődésének folyamatosságát.

Az Esélyteremtési Programban vállalt feladatok keretében kiemelt figyelmet kap a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése, mely az egyéni képességek kibontakoztatását, a társadalmi hátrányok csökkentését és az iskolai sikeresség támogatását szolgálja.

Óvodánk minden feltételt biztosít a gyermekek egészséges fejlődéséhez. Csoportjaink között van életkor szerint vegyes és homogén összetételű is. Minden csoporthoz saját öltöző és mosdó tartozik, ami támogatja a folyamatosságot és a rugalmas szervezést. Minden csoport a gyermekek életkorát és az egyéni sajátosságokat figyelembe véve optimális életritmus kialakítására törekszik.

Az óvodapedagógus feladata

Az óvodapedagógus legfontosabb feladata, hogy a gyermekek számára biztonságos, szeretetteljes és elfogadó légkört teremtsen, ez a személyiségfejlődés alapfeltétele. A személyi és tárgyi feltételeket úgy alakítja, hogy azok minden gyermek fejlődését támogassák, és elősegítsék az optimális érési folyamatot.

Munkája során figyelembe veszi a gyermekek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődési ütemét és családi háttérét. Segíti a tehetségek kibontakoztatását, és támogatja a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkózását. Külön figyelmet fordít a sajátos nevelési igényű gyermekekre, biztosítva számukra is a testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődés feltételeit. A szakmai alapértékek – mint a tolerancia, nyitottság, elfogadó attitűd, szeretetteljesség és következetesség – mindvégig meghatározzák nevelő-fejlesztő munkáját. Tudatosan törekszik a gyermekek önállóságának, együttműködő készségének és önbizalmának erősítésére, valamint a helyes életviteli szokások, viselkedési normák és erkölcsi értékek közvetítésére és megerősítésére.

Munkájában partneri kapcsolatot alakít ki a szülőkkel, kiegészítve és segítve a családi nevelést. Az óvodapedagógus magatartásával, viselkedésével és kommunikációjával minden helyzetben példát mutat a gyermekek számára. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, és segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.

A gyermek és környezete sokoldalú megismerése:

Ahhoz, hogy az óvodapedagógus a fenti követelményeknek megfeleljen, először a gyermeket és annak környezetét, szociális háttérét kell megismernie. Ehhez nyújt segítséget az első családlátogatás (mely megelőzi a gyermek óvodába lépését). A családlátogatás során információt kap a gyermek környezetéről, a szülők nevelési attitűdjéről, esetleges nevelési problémáiról, benyomásokat szerez a gyermekről. Fontos, hogy az óvodapedagógus úgy kérdezzen, hogy kérdéseiből kitűnjön az együttműködési készség, a segíteni akarás.

Óvodakezddéskor minden gyermekről személyiséglapot töltenek ki a szülők, esetenként közösen az óvodapedagógusokkal.

A gyermek érési folyamatához igazított differenciált tervezés

Az óvodai élet megszervezését csak jól átgondolt tervező munka alapján lehet megvalósítani. Az óvodában folyó munkát éves munkaterv szerint végezzük. Kiegészítői a működő munkaközösségek éves munkatervei.

A nevelési év elején, a csoportprofil alapján átgondolt érzelmi biztonságot nyújtó feladatokat követő félévenként megtervezett nevelési feladatok és félévente megtervezett szervezési feladatok végig gondolása, a napirendek és a heti rendek tervezése az alapjai az óvónők hatékony nevelőmunkájának. Erre építve tervezik meg hetente, az éves tervből megvalósítandó tematikus terveiket.

Fejlesztésről akkor beszélhetünk, ha a foglalkozások szintje egy lépéssel megelőzi a gyermek aktuális fejlettségi szintjét. Nem feltétlenül az életkor határozza meg a tervezés tartalmát.

Az óvodás korosztály számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi, szervezési keret.

Kötelességként éli meg a gyermek, melyben az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja fejlődéséhez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. Ez a foglalkoztatási forma megkívánja az óvodapedagógustól, hogy ismereteit folyamatosan bővítse, felkészüljön a gyermekek kérdéseire. Tehát tudatosságot, nagyobb szervezési, áttekintő képességet és nagyfokú kreativitást igényel.

Kötelességként foglalkozás alkalmával a gyermekek érdeklődése alapján mindig változó létszámú és személyi összetételű kis csoporttal foglalkozik egyszerre az óvodapedagógus. A kisebb létszámból adódóan nagyobb lehetőség nyílik az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás megvalósítására, a gyermek fejlődési ütemének figyelembevételére.

Az óvodapedagógusnak figyelnie kell a kezdeményezéstől távol maradó gyermekekre, hogy játékaik zavartalan legyen, illetve ők se zavarják a foglalkozáson résztvevő társaikat.

A gyermekek érdeklődése szerint az elkezdett tevékenységek délután, esetleg napokon keresztül is folytathatók. Ehhez a két óvodapedagógus összehangolt munkája szükséges.

Ügyelni kell arra, hogy témakörökhöz kapcsolódó tevékenységekből sorozatosan ne maradjon ki egy gyermek sem.

A kötetlen tevékenységi forma már önmagában differenciálást tesz lehetővé, hiszen a gyermek választ, differenciál saját képességei alapján. Az óvodapedagógus joga és feladata, hogy csoportja ismeretében, adott témakörben és szituációban a kötött, vagy kötetlen tevékenység lehetőségét választja-e.

A kötött tevékenység választása esetén is törekedni kell az oldott, családi légkör megvalósítására. A kötött és kötetlen tevékenységet egyaránt hassa át a játékoság, az élményt adó, oldott légkörben való cselekvés. Fontos a két tevékenységi forma között az ésszerű arány kialakítása.

Az óvodapedagógus feladata abban az esetben, ha lemaradást vagy tartós stagnálást tapasztal egy gyermek bizonyos funkciójában/funkcióiban:

- a gyermek fejlettségi szintjének megállapítása,
- a következő fejlettségi szintre való eljutás megtervezése (egyéni fejlesztési terv),
- a hiányos ismeretek pótlásához a feltételek biztosítása, az elsajátított ismeretek gyakorlása, megerősítése,
- gyakorlásra, elmélyítésre szükséges idő, lehetőség és eszköz biztosítása,
- a gyermek pozitív értékelése, megerősítése a fejlesztés során,
- a szülő figyelmének felhívása a lemaradásra, a fejlesztési folyamat és az eredmény ismertetése, együttműködés a gyermek érdekében,
- súlyosabb lemaradás esetén szakember segítségének kérése.

A prevenciós program alkalmazása során jobban felfedezhetők azok a gyermekek, akik bizonyos területen speciális kiemelkedő képességekkel rendelkeznek.

Az óvodapedagógus feladata:

- szülő figyelmének felhívása a gyermek kiemelkedő képességére,
- megfelelő tárgyi feltételek biztosítása a tehetség kibontakoztatáshoz,
- az óvodapedagógus folyamatos felkészülése a speciális képességek támogatásához,

- differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazása,
- a tehetség, kiemelkedő képesség továbbfejlesztéséhez megfelelő szakember, lehetőség felkutatása és ismertetése a szülőkkel,
- a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermek részvételének megszervezése az óvodában működő tehetségműhely foglalkozásokon.

Az óvodapedagógus feladata, hogy a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járó gyermekek számára biztosítsa a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz szükséges képességek és készségek fejlesztését. Ennek érdekében a csoport mindennapi életébe beépítve, naponta összesen 45 perces időkeretben szervez iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységet, amely a gyermek egyéni terhelhetőségéhez és fejlettségéhez igazodik. A foglalkozások differenciáltan, szükség esetén külön térben zajlanak, az infrastrukturális feltételek figyelembevételével.

A tanköteles korú, de még óvodában nevelkedő gyermekek esetében is a fenti előírás szerint kell eljárni, őket a tervezés során a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járó gyermekekkel azonos módon kell figyelembe venni. Az Esélyteremtési Programban vállalt feladatok teljesítése: hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek fejlesztése.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A gyermek fejlődését az e-naplóban tudjuk nyomon követni az óvodába lépéstől az iskolakezdésig.

Fontos, hogy az óvodapedagógus vezesse és az ebben rögzített információkat folyamatosan felhasználja munkája során.

A fejlettségmérő lapon lehetőség szerint a mindennapi életben, tudatosan megfigyelt fejlettségi szintet rögzítik az óvodapedagógusok évente két alkalommal, adott esetben, játékos formában - egyénileg bizonyosodnak meg arról, hogy a gyermek egy-egy funkciójában elért-e már bizonyos szintet.

A gyermek tudatos megfigyelése mellett az óvodapedagógus saját munkájának eredményességét is nyomon tudja követni, illetve a gyermek folyamatos fejlődését elsősorban önmagához, de társaihoz, saját korosztályához képest is tudja viszonyítani.

A gyermek fejlődését állandóan kontrollálja az óvodapedagógus, ehhez segítséget nyújt a fejlettségmérő lapon kívül a megfigyelési szempontsor, amely az első és második mérési időszakban töltendő, vagy akkor, amikor a jellemzők észrevehetőek a gyermekben.

A felmérések alapján mutatkozó eltéréseket a gyermekhez igazodva szükséges korrigálni.

Az óvodai nevelési folyamat eredményeként eljut a gyermekek többsége az óvodáskor végére az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintre.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől kiegészül az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges alapvető készségek és képességek rögzítésével. Az óvodapedagógus a kötelező dokumentumokban – a gyermek egyéni fejlődési ütemét figyelembe véve – rögzíti a mérések eredményeit, melyek az iskola-

előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezését segítik. A tanköteles kor betöltésének nevelési évében az óvodapedagógus diagnosztikus mérési módszereket is alkalmazhat. A diagnosztikus mérés célja a gyermek fejlettségi szintjének pontos feltérképezése, az erősségek és a fejlesztendő területek meghatározása, ezáltal a fejlesztési folyamat személyre szabott megtervezése.

Az Esélyteremtési Programban vállalt feladatok teljesítése: hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek fejlesztése negyedévenkénti mérés értékelése.

Napirend, hetirend kialakítása

A napirend, heti rend kialakításánál a helyi adottságok, igények, hagyományok figyelembevételével igyekszünk rugalmasan alkalmazkodni a helyzetekhez. A gyermekcsoport napi és heti rendjét az óvodapedagógusok alakítják ki. A jól kialakított napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. A csoportokban a jól kialakított napirenddel megfelelő időt és helyet biztosítunk az elmélyült, megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységekre. A folyamatos tízóraival is a gyermekekhez való alkalmazkodást biztosítjuk. A gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces, tankötelezettséget megelőző évben összesen 45 perc) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósítjuk meg. Az elmélyült, érdeklődéssel, belső motivációval folytatott tevékenységekhez szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkört biztosítunk. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekek számára, és képezik az alapját a gyermek egészséges testi és szellemi fejlődésének. Mindehhez az óvodapedagógusok elfogadó, segítő, támogató magatartására van szükség. A csoportok óvodai napi és heti rendjében vannak rendszeresen, ugyanabban az időben végzett tevékenységek, melyek ritmust visznek a gyermekek életébe. A napirend tervezésénél különös figyelmet fordítunk a játék kitüntetett szerepére, ezen belül is a szabad játékra, amelyre a legtöbb időt biztosítjuk. Ebben különböző fejlesztési lehetőségeket tudunk megvalósítani, olyan légkörben, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a lehetőségek közül. Az udvari játékot éppolyan fontosnak tartjuk, mint a csoportszobai szabad játékot, hiszen az egészséges életmód biztosítása mellett az egymáshoz való alkalmazkodás, közös együttes játék kicsikkel, nagyokkal jelentős közösségformáló hatással bír. A gyermekek számára fontos a pihenés is. Ehhez nyugodt légkört biztosítunk az altatás hangulatához illő mesével, halk zenével. A gondozás az egész óvoda életet átszövi. Ez elsősorban az óvodapedagógus feladata, melyet a dajka munkája egészít ki. Folyamatos odafigyeléssel arra törekszünk, hogy a gyermekeknek jó közérzetet biztosítsunk, amely alapjául szolgál az összes óvodai tevékenységnek. A gondozás folyamatában nevelünk, építjük kapcsolatainkat a gyermekekkel, és segítjük önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.

Az óvodai élet megszervezésében külön figyelmet kell fordítani a bázisintézményi szolgáltatások megvalósítására, hogy azok az óvodai élet megzavarása nélkül működjenek.

1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Elengedhetetlen, hogy a nevelőtestület tagjai kreatívak, érdeklődők, vállalkozó kedvűek legyenek, ugyanakkor képesek újszerű eljárásokat kipróbálni és azt tovább fejleszteni! Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda nevelési gyakorlatában legyen jelen a folyamatos korszerűsítés iránti igény, az intenzíven kibontakozó tovább fejlesztés, a kísérletezés és innováció!

Fontos az óvodai nevelés szempontjából mindenki munkája, hiszen együtt kell, hogy eléjük az óvodai nevelés eredményességét, szükség van arra, hogy mindenki aktív részese legyen ennek a folyamatnak! Neveléssel, példamutatással, gondozással, kapcsolattartással, különböző kiegészítő tevékenységek, egyéni megbízatások teljesítésével mindenki hozzájárul az óvodai nevelő munkához.

Az óvodai nevelés sokszínűsége szükségessé teszi a pedagógusok rendszeres belső és külső továbbképzését, önképzését. Belső továbbképzést jelenthetnek a munkaközösségek bemutatói, a nyílt napok látogatásai, szakmai megbeszélések és a műhelymunkák.

Programunk minél hatékonyabb megvalósításához hozzájárulnak óvodapedagógusaink további szakképesítései a fejlesztőpedagógia, a néphagyomány és néptánc, a mozgás területén, azok a továbbképzések, amelyeket pedagógusaink önfejlesztésük érdekében, további fejlődési, megújulási igényük alapján végeznek.

Pedagógiai munkánkat segíti továbbá a Pedagógiai Szakszolgálat. Szakértői javaslataik alapján saját fejlesztőpedagógusok, illetve a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében utazó gyógypedagógus végzi a kiscsoportos, vagy egyéni foglalkozásokat.

A beszédhibás gyermekek szűrését és terápiáját utazó logopédus végzi.

2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Óvodánk épületét, udvarát és eszközkészletét 2006-ban Európai Unió pályázat útján, „Európai Óvoda a Csemői Gyermekeknek” címmel felújították és kibővítették. Minden uniós követelménynek megfelelő környezetben, tárgyi felszereltséggel fogadjuk a gyermekeket, amely szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítja egészségük megőrzését, valamint lehetővé teszi mozgás- és játékigényük kielégítését. A gyermekek óvodai életének szinterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Fontos számunkra, hogy

a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegyük körül.

Minden csoportszobához önálló mosdó és öltöző tartozik, amelyeket a gyerekek különböző tevékenységekre (pl. mozgás, játék) is felhasználhatnak. Minden csoportszobában van galéria, amelynek akár alsó, akár felső szintje lehetőséget ad arra, hogy a gyerekek egy kicsit „elvonuljanak”, ha arra van szükségük. A játékterek kialakításával biztosítjuk a feltételeket és lehetőségeket a párhuzamosan végezhető tevékenységekre. A csoportszobák kialakítása, elrendezése beszélőkörnyezetként szolgál az oda belépőknek. Minden csoportnak sajátos hangulata, klímája van, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal. A gyermekek által használt eszközöket nekik hozzáférhető helyen tartjuk, hogy a szabad választás lehetőségével élve játszhassanak, tudatosan szem előtt tartva a szabad játék fontosságát és hatékonyságát.

A Komplex Prevenció Program sajátossága, hogy

- játékeszközeink kiválasztásánál programunkhoz igazodva szem előtt tartjuk, hogy melyik játék milyen részképességet fejleszt;
- a mozgás foglalkozáson használt eszközöket a csoportszobában is felhasználjuk, hogy játékidőben is gyakorolhassák a gyerekek a mozgásfejlesztő feladatokat (trambulin, különböző labdák, babzsák, tornabot, tornapad, mozgáskotta eszközei), illetve a csoportszoba berendezéseit is felhasználhatják kreativitásuk szerint különböző mozgásos játékokhoz;
- minden csoportban van egész alakot mutató tükör, amely a testséma fejlesztés fontos és hasznos kelléke, sok játéklehetőséget hordoz magában. Segítségével a gyermek képet alakíthat ki önmagáról, testéről, fejlődik "én" tudata;
- a kéz, később a test jobb-bal oldalának megkülönböztetését segíti a mozgás foglalkozáson (de játékidőben is) a jobb csuklón viselhető színes szalag, gumi pánt.
- a meglévő, hagyományos óvodai eszközöket, tudatosabban használjuk a program szellemében.

A gyermekek által használatos helyiség még a tornaszoba, annak mosdója, a logopédiai és fejlesztő szoba, valamint a fényterápiával és só-homokozóval is felszerelt sószoba.

Az udvaron a kisebb és a nagyobb gyermekek szintén megtalálhatják a számukra legmegfelelőbb mozgást és ügyességet fejlesztő, minden előírásnak megfelelő játékokat. Szabadtéri játékaink nagymértékben fejlesztik a gyermekek nagymozgását, egyensúlyérzékét, szem-kéz, szem-láb koordinációját. Udvarunk elhelyezkedése az épület körül, lehetővé teszi kisebb-nagyobb csoportok elkülönülését is. Az óvoda udvarán az útra felfestett KRESZ pályán tudnak a gyermekek az életkoruknak, fejlettségük szintjükhöz megfelelően kiválasztott járművekkel közlekedni.

A környezettudatos magatartás érdekében udvarunkat gyönyörű fák, bokrok, virágok díszítik, veteményeskertben tapasztalják meg óvodásaink a kerti munka eredményét, szelektív hulladékgyűjtő sziget és komposzt tárolók vannak kihelyezve. A vízi élővilággal, annak gondozásával is ismerkedhetnek gyermekeink az udvaron kialakított kerti tó által.

A gyermekek taktilis érzékelésük, mozgáskoordinációjuk fejlesztése, lábboltozatuk erősítése célját szolgálja a többféle változatos anyagból összeválogatott mezítlábas park.

Tárgyi felszereltségünket, eszközkészletünket, figyelembe véve a kiemelten kezelt nevelési feladatokat, folyamatosan bővítjük különböző pályázati forrásokból, az óvodához kapcsolódó Gyermekünkért Alapítvány, a fenntartó, valamint a szülők együttműködésének köszönhetően. A felnőttek kényelmét, igényét szolgálja, hogy mindkét szinten öltöző, mosdó, emellett teakonyha áll rendelkezésükre. Az óvodának melegítőkonyhája van, amely szintén minden előírásnak megfelel. Megbeszélésekre, értekezletekre, továbbképzésekre kiválóan alkalmas a nevelői szobánk, ahol a szülőket is tudjuk fogadni akár közös, akár egyéni magánbeszélgetésekre. Óvodánk minden tekintetben biztosítja az ott dolgozóknak a megfelelő munkakörülményeket.

Az óvoda épületének, helyszíni adottságainak köszönhetően elmondható, hogy alkalmas akár újabb közösségek fogadására is, helyiségeinek megfelelő elhatárolása segíti, hogy a mindennapi óvodai élet megzavarása nélkül folytatódjanak le különféle foglalkozások.

Minden csoportszobában van internetkapcsolattal is rendelkező számítógép. Óvodánkban van két bluetooth hangfal. Különböző jeles napjaink alkalmával a témához kapcsolódóan, ezek a hangfalak biztosítják a zene által, hogy már az óvoda épületébe lépve, különféle érzelmi hatások érhék a gyermekeket és szüleiket. Jeles napokhoz kapcsolódó jó gyakorlataink egyik meghatározó eszköze ez is.

Előadások, bemutatók lebonyolításában rendelkezésünkre áll projektor, vetítővászon, a különböző átdadni kívánt jó gyakorlatot, eseményt, fényképezőgépeinkkel örökítünk meg.

Az irodákban, nevelői szobában szintén van internetkapcsolattal ellátott számítógép, van nyomtató is. A titkári irodában szkennelésre, fénymásolásra is alkalmas multifunkciós eszköz áll rendelkezésünkre.

Minden csoport kapott az évek folyamán saját fényképezőgépet, valamint saját adathordozót is. Az óvónők számára használható hordozható számítógép is, amely megkönnyíti szakmai munkájukat, felhasználható például egy-egy bemutató, műhelymunka vagy egyéb szakmai nap ismeretanyagának az összegyűjtésére, tárolására, annak előadására. Szakmai munkánk megfelelő, igényes dokumentálását a lamináló, valamint spirálozó berendezés segíti.

Az óvoda épületi adottságain túlmenően elmondható, hogy eszközkészletünk, valamint IKT eszközparkunk is kornak megfelelő, mobilitásával elérhető, hogy az óvoda épületén belül

bárhol használhatóak, így ebből a szempontból is képesek vagyunk a modern tudásmegosztás megvalósítására.

Közvetlen környezeti adottságainkon túl az óvoda környezetében is lehetőség van változatos programok helyszíni megvalósítására.

3 AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A kapcsolattartás élményszerűsége, tartalmas volta meghatározó. A megfelelő, eredményes, hatékony kapcsolatok céljaink elérését segítik. Bizalommal teli légkörben lehetünk csak igazán hatékonyak kapcsolatainkban. A kapcsolatok kialakításában, fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező. Közvetlen és közvetett partnereinkkel való együttműködésünk, együttnevelésünk tartalmi és formai szempontból is eredményesnek, hatékornak mondható.

A családdal

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Intézményünkben törekszünk a bizalmon, kölcsönös tiszteleten és nyitottságon alapuló, segítőtársi kapcsolat kialakítására a szülőkkel. Célunk, hogy a szülők bizalommal forduljanak hozzánk, figyeljenek szakmai véleményünkre, és bátran kérjék ki tanácsainkat nevelési kérdésekben, problémáik megoldásához. Nevelőtestületünk tagjai tudatosan törekednek arra, hogy a gyermekek erősségeinek, pozitív személyiségjegyeinek kiemelésével megerősítsék a szülőkben a büszkeség érzését, ezáltal is erősítve a gyermek–szülő–pedagógus közötti bizalmi kapcsolatot.

Hagyományos óvodai funkcióinkon túl gyakorlati munkánk egyik alappillére a családok aktív bevonása az óvodai nevelési folyamatba. Számos olyan lehetőséget teremtünk, hogy a szülők a nap folyamán is részesei lehessenek gyermekeik óvodai életének. Tapasztalataink szerint az elsztrktlű családi élet, a hagyományok feledése és ápolásának hiánya indokoltá teszi a családi ünnepek óvodai rendezését. Ezek az események – legyenek akár kiscsoportos, akár az egész intézményt érintő rendezvények – lehetőséget nyújtanak arra, hogy a gyermekek számára maradandó, ünnepélyes élményeket biztosítsunk. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttek és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot, mely tovább erősíti a közösségi összetartozást és az érzelmi biztonságot.

Óvodánk a családi nevelés gyakorlatát többféle módszerrel is támogatja: rendszeresek a mindennapi személyes beszélgetések, a szülői értekezletek, családlátogatások, fogadóórák, nyitott ünnepeink, nyílt napjaink, közös programjaink, kirándulásaink és az együtt megvalósított projektek. Az óvodai élet megkezdésekor megismertetjük a szülőket pedagógiai munkánk alapelveivel, céljaival, módszereivel. A hatékony információáramlást csoportonként

működő zárt internetes felületek segítik, emellett az óvoda hivatalos honlapja is megbízható információs csatornaként szolgál.

Az elektronikus napló lehetőséget biztosít a szülők számára a folyamatos tájékozódásra és visszajelzésre, betekintést nyújt a gyermekek hétköznapijainak tematikus felépítésébe. Félévente részletes visszajelzést adunk a gyermekek fejlődéséről, a fejlődésüket követő dokumentációk alapján. A pedagógusok javaslatot tesznek az esetleges otthoni fejlesztésre, valamint szükség esetén további intézkedéseket kezdeményeznek a gyermek optimális fejlődése érdekében. Az esélyteremtés érdekében kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családjával való kapcsolattartásra: velük legalább negyedévente egyeztetünk, és részletes visszajelzést adunk gyermekük fejlődéséről, kiemelve az erősségeket és a további fejlesztési lehetőségeket. Kapcsolatunkat kölcsönös elvárásokra építjük, tudatosítva, hogy mindkét fél – az óvoda és a család – felelősséggel tartozik a gyermek testi, lelki és szociális fejlődéséért.

Az iskolával

Az iskolával kapcsolatosan a minél zökkenőmentesebb óvoda–iskola átmenet megkönnyítése integrációs munkánk egyik alapkőve. Kiemelt figyelmet fordítunk a tanévkezdést megelőző évben a gyermekekre, illetve a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodásokra, akik számára az esélyteremtő program keretében célzott felkészítést, egyéni fejlesztést és szoros szülői együttműködést biztosítunk, hogy az iskolakezdés minden gyermek számára sikerélményt nyújtson.

A kapcsolattartás formái:

- Értekezleteken közös témák megbeszélése.
- Az iskola képviselőinek meghívása különféle rendezvényeinkre, ahol lehetőség nyílik a leendő iskolásokkal való találkozásra és ismerkedésre.
- A szülők és gyermekek tájékoztatása, ösztönzése az iskola bemutatkozó napjain való részvételre.
- Nagycsoportos korú gyermekeinkkel az óvodapedagógusok részt vesznek az iskola által szervezett, jeles napokhoz kapcsolódó játékos ismerkedő foglalkozásokon.
- Közös szülői értekezlet szervezése a nagycsoportos gyermekek szülei számára.
- Az első osztályos gyermekek utánkövetése érdekében tájékoztatás kérése az iskolától volt óvodásaink tanulmányi eredményeiről.

A Gyermekekért Alapítvánnyal

Az óvoda mellett működő alapítvány kiemelt szerepet tölt be az óvodai élet szabadidős tevékenységeinek támogatásában, a pályázati források felkutatásában és felhasználásában, valamint a gyermekek számára kulturált, esztétikus és inspiráló óvodai környezet kialakításában.

Működését az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés megteremtésének szemlélete

határozza meg, amely a hátrányos helyzetű gyermekek támogatására is kiterjed. Az alapítvány folyamatosan új célokat tűz ki maga elé, hogy tevékenységével még hatékonyabban járuljon hozzá az óvodai nevelés eredményességéhez és a gyermekek harmonikus fejlődéséhez.

A Csemő Községi Vadásztársaság

A Csemő Községi Vadásztársaság a Környezetünk és Egészségünk Munkaközösség által szervezett programok sikerességét aktívan támogatja, hozzájárulva ahhoz, hogy a gyermekek számára magas színvonalú, élménydús tevékenységek valósuljanak meg. Kiemelt programunk a Vadkarácsony, amelynek keretében az óvodás gyermekek gyalogosan ellátogatnak a községben található Őko Parkba, ahol eleséget ajándékoznak az erdei állatoknak. Ez a program különösen jó lehetőséget kínál a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyteremtésére, mivel megtapasztalhatják a közösség összetartó erejét, a szeretetet és a gondoskodást.

Az Erdei Tábor megvalósításában is kiemelt szerepe van a Vadásztársasággal való szoros együttműködésnek. A tehetséges és érdeklődő nagycsoportos gyermekek számára ez a program különleges alkalmat teremt arra, hogy a természet nyújtotta lehetőségeket közvetlenül megtapasztalják, megfigyeléseiket elmélyítsék, és új ismereteket szerezzenek.

A gyermekorvosi és védőnői szolgálattal

Ügyelünk a gyermekek egészségi állapotának megőrzésére és javítására rendszeres orvosi és védőnői vizsgálatok szervezésével és lebonyolításával. Az egészségügyi szakemberekkel kölcsönösen segítjük egymás munkáját a szülők tájékoztatásában, az egészségi állapottal kapcsolatos információk továbbításában.

Szükség esetén a rendszeres vizsgálatokat szűrővizsgálatokkal egészítjük ki, továbbá igény szerint bővítjük egészségvédelmi tevékenységünket a gyermekek számára szervezett, életkoruknak megfelelő foglalkozásokkal.

Szabadidős programjainkon és óvodai rendezvényeinken – meghívásunkat elfogadva – az egészségügyi szakemberek részt vesznek, szakmai tudásukkal és programjaikkal támogatva a gyermekek és a szülők egészségtudatos szemléletének kialakítását.

A Gyermekjóléti Szolgálattal

Főleg a veszélyeztetett, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nem megfelelő családi helyzetéből adódó okok miatti egyeztetés a célja, amely az óvodával való kapcsolatukat megalapozza és erősíti. A pedagógusok kötelességük tudatában, valamint gyermekvédelmi feladataik ellátása során szorosan együttműködnek a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, valamint a jelzőrendszer tagjaival. Ez az együttműködés a gyermekek mindenképp felett álló érdekét szolgálja, és kiterjed a veszélyeztetettség megelőzésére, megszüntetésére, valamint a hátrányok enyhítésére.

A kapcsolattartás formái a protokoll szerint:

- jelzőrendszeri megbeszélések és eseti egyeztetések,
- esetjelző lapok megküldése,
- szakmaközi megbeszélések és esetkonferenciák szervezése,
- közös családlátogatások,
- írásos beszámolók és jelentések készítése,
- szükség esetén a hatósági intézkedések kezdeményezése.

A közművelődési intézménnyel

A községi könyvtár szervezésében adódik évente többször lehetőség különböző kulturális rendezvényekre való látogatásra a gyermekeknek. Például: mese előadás, bábelőadás, zenés színdarab. Ezek mellett óvodásaink felkérést is szívesen teljesítenek különböző műsorokban való szerepléssel. Például: nyugdíjasok anyák napiünnepségén, költészet napja alkalmából versekkel, különböző faluszintű rendezvényeken kis szórakoztató műsorokkal. Az óvoda dolgozói is aktívan részt vállalnak egy-egy rendezvény sikerének segítésében.

A szülői szervezettel

Minden csoportból két szülő tartozik a szülői munkaközösséghez, amelynek három főből álló vezetősége van. Munkájukkal, együttműködésükkel segítik az óvodai élet szervezési, lebonyolítási feladatait. Szabadidős tevékenységek szervezésénél kapunk segítséget, azáltal is, hogy a többi szülő összefogását is biztosítják a lehetőségekhez képest. Évente szerveznek szülői bált, melynek nemes célja mindig az óvoda, a gyermekek mindennapjainak szebbé tétele.

A Pedagógiai Szakszolgálattal

A szakszolgálat munkatársai által kerülnek azok a gyermekek pedagógiai, pszichológiai vizsgálatra, akiknél az óvónő, vagy a szülő valamiféle problémát észlel, valamint a szülő kérheti az iskolai érettségi vizsgálatot. A pedagógus kéri az adott vizsgálatot, majd a vizsgálat után a szakértői vélemény útmutatásai, fejlesztési javaslatok alapján kerül sor a gyermekek további fejlesztésére az óvodai fejlesztőpedagógusok, illetve az utazó gyógypedagógusok által.

Közreműködésükkel valósul meg évente az ötödik életévüket betöltött, valamint a három éves gyermekek logopédiai szűrése, és a szükséges terápiák megvalósítása.

A segítő szakemberek közvetlen kapcsolatot alakítanak ki a csoportban dolgozó óvónővel, a gyermekek minél sokoldalúbb támogatása érdekében.

Mini bölcsődével

A bölcsőde, mint az óvodát megelőző intézményes nevelés első színtere, fontos információkkal szolgál a gyermekek óvodáskori megelőző fejlődési sajátosságairól. Az

óvodába lépés zökkenőmentes átmenetét elősegíti a gondozásért és nevelésért felelős felnőttek közötti rendszeres és együttműködésen alapuló kapcsolattartás. Ennek során az óvodapedagógusok megismerhetik a gyermekek korábbi fejlődési jellemzőit, szokásait, szükségleteit, ami nagyban hozzájárul az egyéni bánásmód és a biztonságot nyújtó befogadás megvalósításához. A család bevonásával és a bölcsődei szakemberek támogatásával biztosítjuk, hogy az óvodai nevelés kezdete a gyermek számára kiszámítható, elfogadó és érzelmileg kiegyensúlyozott legyen.

A Szolnoki Pedagógiai Oktatási Központtal

A pedagógiai szakmai szolgáltatásokkal kapcsolatos feladatait látja el szaktanácsadók bevonásával. Évente igényfelmérés készül intézményi, pedagógusi, vezetői szinten a szükségletekre, amelynek megvalósításában segítik szakmai munkánkat.

Az oktatási központ munkatársaival együttműködve végezzük bázisintézményi feladatainkat, továbbá szakmai programok szerevezésével támogatja pedagógiai tevékenységünket.

A fenntartóval

Intézményünk fenntartója Csemő Község Önkormányzata. Kapcsolatunkra a segítő együttműködés jellemző. Az óvoda részt vállal település szintű feladatok, projektek megvalósításában, az önkormányzat pedig minden nemű támogatásáról biztosítja intézményünket a magas szintű szakmai színvonal érdekében.

VI. AZ ÓVODA NEVELÉSI FELADATAI

Nevelésünk tízparancsolata:
Adj testi – lelki biztonságot!
Gondold meg mit kívánsz!
Informálj és kommunikálj naponta!
Tartsd ébren az érdeklődést!
Vedd figyelembe a gyermek érzelmeit!
Engedd a szárnypróbálgatást!
Hagyd saját tempója szerint fejlődni!
Dönts okosan!
Légy következetes!
Fogadd el a gyermeket önmagáért!

Dr. Hegyi Ildikó

A Komplex Prevenció Óvodai Program alapján a gyermek alapvető megnyilvánulási módjára és fő tevékenységi formájára, a mozgásra és a játékra alapozva szervezzük a főbb

nevelési területeken végzendő pedagógiai feladatokat. A nevelési keretet egyfelől a gyermek természetes megnyilvánulási formái, másfelől az óvoda kultúraátadó hatásrendszerének együttese, kölcsönössége, harmóniája határozza meg.

1. TERMÉSZETES GYERMEKI MEGNYILVÁNULÁSOK

1.1. MOZGÁS

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek ugrándozni, futkározni, csúszni-mászni, vagyis mozogni. Mozgáskedvük megmarad, mozgásuk rohamosan összerendezetté, ügyesebbé válik, ha megfelelően motiváltak maradnak az óvodában is, mely leginkább az óvodapedagógus személyiségétől, módszereitől, lelkesedésétől, mozgásszeretétől függ.

Biztosítani kell számukra a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekre a csoportszobában és az udvaron.

Használjuk fel mozgásos tevékenységekre a csoporthoz tartozó kisebb helyiségeket (pl. öltöző), folyosót is természetesen csak akkor, ha a gyermekek felügyelete itt is biztosított. Az udvaron is használjunk ki minden lehetőséget és helyet a szabad mozgásra.

Vigyünk ki az udvarra is a testnevelési foglalkozáson használt eszközöket (pl. labdák, ugrókőtelek, fűles labdák, karikák stb.)

Célszerű egy sport udvarrész, vagy az udvarhoz közeli helyiség kialakítása, ahol biztonságosan tárolt, gyermekektől elzárva, a sokoldalú mozgásfejlődést segítő eszközök mindig a gyermekek mozgásához rendelkezésére állnak. A gyermekek mozgásfejlesztésére ma már nagyon sok korszerű eszköz áll rendelkezésre.

A rendszeres, egészségfejlesztő testmozgás során a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó játékos mozgásformákkal és feladatokkal támogatjuk a pszichomotoros készségek és képességek fejlődését. Az óvodáskor kiemelt időszaka a természetes hely- és helyzetváltoztató, valamint a finommotoros mozgások elsajátításának és a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének.

Programunkban a mozgásfejlesztést tág értelemben kezeljük: az aktív nagymozgásoktól a finommotoros manipulációig minden területet felölel, ezáltal támogatja a gyermek egész személyiségének fejlődését, és kedvezően befolyásolja az értelmi, szociális és érzelmi képességeket is.

Ennek érdekében sokszínű, változatos, örömteli, érzelmi biztonságban zajló mozgásos tevékenységeket és játékokat kínálunk, melyek elősegítik, hogy a mozgás és az értelmi fejlődés egymást kedvezően erősítse. A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulásformája, és az óvodáskor egész időszakában meghatározó szerepet játszik a környezetről való ismeretszerzésben.

Hatása az értelmi képességekre

- a mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyermek vizuális memóriája;

- a testrészek, téri irányok, formák bemozgásával, megismerésével, megnevezésével bővülnek a térről való ismereteik, fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük;
- a megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztesatornák és a fogalomalkotás fejlődését.

Hatása a szociális képességek fejlődésére

- a gyermek saját testének és mozgásos képességeinek a megismerése segíti az „én tudat” fejlődését, a „szociális én” erősödését;
- a közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolatai kiszélesednek. A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlődik önuralmuk, együttműködő és toleranciaképességük. Lehetőség nyílik különböző viselkedésminták tanulására;
- a mozgásos versengések során átélik a sikert és kudarcot egyaránt. Így tanulják ezeknek a kezelését, elviselését.

Programunkban a mozgáson keresztül pedagógiai és pszichológiai feladatokat egyaránt megvalósítunk. A prevenciós mozgásfejlesztő program fő feladatait – a nagymozgások, szem-kéz-láb koordináció, egyensúlyérzék, finommotorika fejlesztését – természetes módon építjük be a gyermekek tevékenységébe. Nem erőltetett fejlesztésről, hanem a pedagógiai célokhoz igazított fejlesztési lehetőségek kereséséről van szó.

A mozgásfejlesztés fő feladatai

- a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése;
- a rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása;
- a mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással, a mozgáskészség alakítása;
- a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondíciós, koordinációs);
- mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése;
- az erő és az állóképesség fejlesztése, valamint a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása, melyek elősegítik a gyermek szervezetének egészséges fejlődését és teherbíró képességének növelését.

A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A testnevelési foglalkozásokon túl, jelen van a szabadjátékban, a környezeti és esztétikai nevelésben, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységben is.

Kiemelt mozgásfejlesztés a szabad játékban és a kötelező testnevelési foglalkozáson valósul meg.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek mozogni. A fogadó környezettől, az óvónőtől függ az, hogy ez a mozgáskedve megmarad-e. Fontos feladat, hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük ezt a mozgáskedvet, és tudatosan építsünk rá! Lényeges a megfelelő motiváció, a mozgásra inspiráló mozgásos környezetkialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása.

A gyermekek napirendjét úgy kell alakítani, hogy egész nap biztosítsunk számukra megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekre csoportszobában és az udvaron egyaránt! Törekedjünk a változatos eszközínálatra, hogy minden tornaeszközt magabiztosan használni tudjanak az óvodáskor végére, valamint sokfajta eszközzel minél hatékonyabban fejlődjen egyensúlyérzékük, labdaérzékük, az erő, ügyesség, bátorság, állóképességük. Az eszközök egy része legyen a csoportszobában, a gyermekek számára bármikor használatra készen. Legyenek a csoportokban állandóan pattogtatáshoz megfelelő labdák, szivacs szőnyeg, babzsákok, karikák, szalagok. Az eszközök, tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez, a csoport összetételéhez igazodunk. Fontos, hogy a vegyes életkorú csoportokban a szabad játék során történő mozgásfejlesztés különös figyelemmel, segítséggel történjen.

A 3–4 éves gyermekeknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a csoportszobában is!

4–5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem–kéz, szem–láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A szem–kéz–láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugróiskola, az ugráló kötelezés, valamint a manipulációs barkácsoló tevékenységek is.

Az egyensúly fejlesztése a szabad játékokban leginkább a belső fülben lévő vesztibuláris központ spontán ingerlésével történik, hintázó, ringató, pörgő mozgások közben.

Az egyensúly fejlesztésre jól használható eszközeink a hinták, a Body Roll, a nagy fizioterápiás labdák, a füleslabdák, a lépegetők, gurulódeszkák, trambulín, tölcser.

5–6–7 éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni! A játékokban nagyon sok lehetőség van ennek a spontán fejlesztésére, pl.: az ábrázolási technikák gyakorlása során is: tépés, vágás, varrás apró gyöngy fűzése, kicsi elemekből építés, konstruálás, babaöltöztetés, barkácsolás stb...

A szabad játéktevékenységben célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet. A gyermekek mozgásigénye különböző. Nagyon fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek megtanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, tartsák tiszteltben egymást! Ehhez elengedhetetlen bizonyos alapvető szabályok megtanítása, betartása. Ezek alapján, ehhez igazodva mérik be kompetencia határaikat. A kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységben a gyermekek örömmel vesznek részt. A sikeres, jó hangulatú tevékenység a gyerekek számára pozitív élményt nyújt, ez újabb cselekvésre készíteti őket. Így a mozgás természetesen beépül a gyermek spontán tevékenységeibe, szokássá, igénnyé válik. A rendszeres mozgás során fejlődnek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességei, ezek eredményeképp a gyermekek egészségesek lesznek.

Mozgásfejlesztés a mindennapokban

A kiemelt mozgásfejlesztés másik területe a kötelező és mindennapos mozgás.

A mozgás tevékenység anyaga az atlétikai, torna, játék jellegű fő gyakorlatokból tevődik össze. A játékot, játékoságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a mozgásban. A játék egy tevékenységen belül sokszor megjelenik, a feladattól függően hol mint eszköz, hol mint cél. A mozgás tevékenység során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is (lábboltozat erősítése, gerinctorna).

A mozgás tevékenység anyagának éves elrendezésénél a didaktikai és pszichológiai szempontok mellett jó, ha gondolunk a helyi adottságokra és az időjárás változásaira is.

Az atlétikai gyakorlatokat (futások, ugrások, dobások) lehetőség szerint olyan időszakra tervezzük, amikor biztos, hogy a szabadban végezhetjük.

Az egyes tevékenységek megtervezésénél mindig figyelembe kell venni a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét. Ehhez igazodva kell eldöntenünk az egyes mozgásformák ismétlésének a számát.

Fontos, hogy a mozgásos anyaghoz természetesen igazodjanak a prevenciós program fejlesztési feladatai. Ehhez átgondolt, tudatos tervezésre van szükség. A tevékenységek bevezetésénél mindig lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat. A különböző nehézségű, differenciált feladatok adásával segítjük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat. Fontos, hogy a feladat ne legyen se túl könnyű, se túl nehéz, mert a túl könnyű nem készíteti erőfeszítésre, a túl nehéz viszont gátlásokat okoz!

A gyermek számára a megfelelő nehézségű gyakorlat kiválasztása nem csak a mozgásos képességeit fejleszti, hanem képet ad önismeretéről is. A feladatok végrehajtásánál nem az az elsődleges célunk, hogy a gyermekek tökéletesen kivitelezve végezzék el a gyakorlatokat.

Elsősorban olyan készségeket és képességeket akarunk kialakítani, amelyek majd elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését is. Természetesen megmutatjuk a helyes mintát, ösztönözzük és biztatjuk a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra. Ezt azonban soha nem elmarasztalva, hanem mindig a pozitívumokat kiemelve tesszük.

A kéziszerke használata jól szolgálja a fejlesztési célkitűzéseket, és változatosabbá, érdekesebbé teszi a tevékenységeket a gyermekek számára.

A tevékenységek szervezésénél az is fontos szempont, hogy a gyermekek a legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozogjanak. A mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésébe kérjük a dajka vagy a pedagógiai asszisztens segítségét. Ha a tevékenység megkívánja, kérjük, hogy jelenlétével segítse a foglalkozás, illetve a játék megvalósítását.

Fontos, hogy amíg lehetőség van rá, a szabadban tornázzunk. A csoportok hangolják össze egymással a tevékenységek időpontját, eszközöket.

A tevékenységek megtervezésénél fontos, hogy a fejlesztő feladatok természetesen illeszkedjenek a testnevelés anyagához. A gyermekekkel sok mindent meg lehet tanítani, de fejlődésüket csak akkor segítjük, ha a megfelelő időben, a megfelelő tevékenységeket végeztetjük velük. A rendszeresen szervezett tevékenységeken nagy lehetőség van a fejlesztő program feladatainak fokozatos és természetes megvalósítására. A mozgásfejlesztő program és a testséma fejlesztés valamennyi feladata beépíthető a testnevelési foglalkozásokba. Az

észlelés területéről a következő feladatok beépítésére van lehetőség:

- Alakítás, formaállandóság fejlesztése: formaalakítás mozgással, különböző alakzatok végig mozgása, körbe mozgása.
- Kinesztetikus mozgásészlelés fejlesztése: behunyt szemmel bizonyos mozgások végzése, feszülés és elernyedés érzékeltetése.
- Térészlelés fejlesztése: alapvető térirányok megismerése saját testének közvetítésével.

A verbális fejlesztő programból a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos és gyakori megnevezésére van mód.

Tudjuk, hogy a gyermekekkel sok mindent meg lehet tanítani, de fejlődésüket csak akkor segítjük, ha a megfelelő időben a megfelelő tevékenységeket végeztetjük velük.

A 3–4 évesek mozgás tevékenység anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza. Ezért ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat. Pl. a különböző járások, futások, csúszások, kúszások, mászások talajon, szereken, tárgy alatt, vagy az fölött, szer megkerülésével stb. Az egészséges személyiség fejlődéséhez hozzátartozik, hogy a gyermeknek önmagáról egyre pontosabb információi legyenek. A mozgás tevékenységen a legtermészetesebb módon ismerkedhet testrészeivel és azok funkcióival. Ezért alkalmazható jól a testséma fejlesztő programból a

- testrészek ismeretét célzó gyakorlatok, pl. "Ütögezzétek a talpatokat a földhöz!" stb.,
- tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása, pl. "Álljatok a babzsák mögé! Hasaljatok a padra!" stb.,
- test személyi zónájának alakítása, pl. "Emeljétek a babzsákot a fejetek fölé, vegyétek át a másik kezetekkel"

Ebben az életkorban külön nem tervezzük az észlelés fejlesztését, hiszen a nagymozgások végrehajtása közben spontán fejlődik.

4–5 éves korban a mozgásfejlesztésből már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot kell tervezni, amikor különböző irányokban végeznek mozgásokat és különböző formákat mozognak be. Pl. futás, jelre sorakozás az óvodapedagógus előtt, szókedelés padok körül, fák között hullámvonalban, elhelyezkedés különböző szereken, formákban.

A mozgásfejlesztésnél ezen kívül előtérbe kerül:

- Az egyensúlyérzék fejlesztése, pl. különböző mozgások végzése emelt felületen, forgások, fordulatok, testhelyzetváltozások, futás közbeni megállások...
- Szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok, pl. babzsák feldobása, elkapása, célbadobás, egyensúlyozó járás létra fokok között, célba ugrás...

Kiemelt helyet kap az oldaliság tanítása.

A kicsiknél még csak az egyik–másik megkülönböztetést használjuk.

Itt már a jobb–bal kifejezéseket is, de a csuklójukon lévő jelhez igazodva. Pl. "Emeljétek fel a szalagos jobb kezeteiket!" A csukló megjelölése a kezességtől független. A pontos eligazodás miatt azonban fontos, hogy mindig a jobb oldalra kerüljön a szalag!

Az észlelés fejlesztése is megjelenik a 4–5 éveseknél, de még mindig nem kiemelt feladatként.

Az 5–6–7 éves gyermekeknél az észlelés fejlesztés lesz a legcéltzottabb.

Ebben az életkorban az alakítás, forma állandóság fejlesztésére tervezünk sok gyakorlatot. Ezek közül egyes gyakorlatok csukott szemmel is elvégezhetők. Pl. labdagurítás a test körül jobb és bal kézzel, csukott szemmel is. Körforma kialakítása szalaglengetéssel, karkörzéssel test előtt, test mellett, csukott szemmel is.

Új feladatként jelentkezik a finommotorika fejlesztése. Ez nagyon lényeges fejlesztési terület, mivel a finommotoros koordináció az írás megtanulásának elengedhetetlen feltétele.

Mozgás tevékenységen ezt természetes módon, szerek a különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal lehet fejleszteni. Nagyon jól használhatók erre a célra a különböző méretű labdák, botok, szalagok. Pl. bot fogása marokkal alulról - felülről, szalag fogása két ujjal, marokkal. Labda gurítása ujjakkal. Minden ujjal egyszerre, majd külön-külön. Szalag lengetése csak a csukló mozgásával stb.

A tevékenységen lehetőség nyílik a keresztszaternak fejlesztésére is. A bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését, és elvégzik a látott, hallott feladatokat.

Programunkban az óvodai testnevelés szerves része a mindennapos mozgás. Ezt minden korcsoportban naponta legalább egyszer, 10–20 perces időtartammal megszervezzük. E tevékenység napirendbe illesztését mindenki maga dönti el. Ha lehetőség van rá, megfelelő időben, ruházatban ezt is a szabadban, jó levegőn tartjuk.

A mindennapos mozgás anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal. A játékokat céltudatosan a kötelező foglalkozásokhoz és a korosztály számára legmegfelelőbb fejlesztési feladatokhoz igazodva választjuk ki.

Ha rendszeresen és megfelelően szervezzük ezt a tevékenységet, akkor a gyermekek szívesen és örömmel vesznek részt benne. Igénnyé, majd szokásukká válik a mindennapi mozgás. Lesznek kedvenc mozgásos játékaik, amelyek eljátszását napközben maguk is kezdeményezik.

Törekszünk a kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, melyek elősegítik a csapatszellem és az együttműködő képesség kialakulását, valamint a lehetőségekhez mérten minden tevékenységnél kihasználjuk a szabad levegő fejlesztő hatását. A mindennapos testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, népi játékok és néptánc, melyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

Az örömmel, jó hangulatban végzett játékok jó lehetőséget nyújtanak a fejlesztő program egy-egy feladatának megvalósításához, a társas kapcsolatok alakulásához is.

1.2. JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt

jelentőségű tájékozdó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A játék szerepe a fejlődésben

A természetes gyermeki megnyilvánulások sorában a két legfontosabb a mozgás és a játék látszik óriási dominanciával uralni a gyermek kisgyermekkori fejlődését.

A játék célja, hogy örömet okozzon, játékon keresztül teljesüljenek vágyak, érzések, csökkenjen a feszültség.

A gyermek 0-8 éves élettörténete egy egységes fejlődési láncolat, ahol a fejlődés folyamatossága jól követhető. A korai fejlődési sajátosságok nagymértékben meghatározzák az idegrendszer számos működési sajátosságát, amelyek a későbbiekben (pl. óvodáskorban) nemcsak a korai tanulás, hanem a szándékos iskolai tanulási-elsajátítási folyamatok sikerességét is befolyásolják.

A játék fejlődése, a fejlődés egészének tükré. Akár a játék fejlődésének pedagógiai szemléletében, akár a pszichikus funkciók fejlődésének szemléletében gondolkodunk, a játék által követhetővé válik a fejlődés szenzomotoros, művellet előtti, művelleti szakaszainak minden lépése.

A szakaszok ismeretén túl a játék teszi megfigyelhetővé azokat a minőségi ugrásokat, amelyek ugyan nem a szakaszok határai, hanem inkább egy bizonyos fejlődési folyamatosság lassú átmintázódásának elemei.

A mozgás, a testséma és az én megismerése, a percepció, a gondolkodás, azon belül a fogalmi gondolkodás és a beszéd folyamatok, a kommunikáció fejlődése, mind a játékba ágyazódik.

A játék saját útja más szempontból osztályoz, de mind szocializációt, mind az értelmi fejlődést egyaránt tükrözi. Az egyszerű gyakorló majd utánozó játékoktól vezet a szimbolikus játékokon keresztül a szabályjátékok világába, de ez az út csak elvi hierarchia, a gyakorló játék soha nem hal el, a szimbolikus játékok nagy időszakában már megtalálhatóak az egyszerűbb szabályjátékok. Az egyidejűségben rejlik a játék színességének titka, lehet valami nagymozgásos, tűnhetne gyakorlónak, de ugyanakkor szimbolikus és szabály által vezérelt is egyszerre.

A játék elősegíti az értelmi fejlődést, fontos szerepet játszik a szociális és érzelmi fejlődésben, fejleszti a képzeletet, fantáziát, gondolkodást, az érzékelés, észlelés differenciált alakulását. A játéktevékenység szorosan összefügg mindezekkel, a gyermek játékát megfigyelve tehát az óvodapedagógus a gyermek fejlettségéről teljes képet kap.

Az óvodapedagógus feladata, hogy olyan szokásrendszert és napirendet alakítson ki, mely minden tevékenység elvégzésére megfelelő időt és helyet biztosít. A csoportszoba és az udvar játszórészének, életterének olyan elrendezése szükséges, amely lehetővé teszi a szabad mozgást, a tevékenységi formák sokszínűségét, ugyanakkor elvonulásra, "kuckójátékokra" is lehetőséget nyújt.

A személyiségfejlődésre különösen nagy hatást gyakorolnak a játék során kialakult társas kapcsolatok. A közös játék bonyolult helyzetekbe sodorja őket, melyeket játékon kívül nem lennének képesek megoldani. Ilyenkor tapasztalatokat szereznek, sokféle szituációba kerülnek, melyekbe beleélik magukat, és valahogyan reagálnak rá.

Természetes játék közben a társas együtt-játszás szabályainak a betartása. A szabálykövető fegyelem a csoport életének biztonságát, nyugalmaát biztosítja. Az ismétlődő közös, örömteli tevékenység a csoport és óvoda hagyományrendszerébe épül és mélyíti az összetartozás élményét.

A játék szerepe az idegrendszer fejlődésében

A játék a gyermek fejlődésében alapvető jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi forma.

A tudomány jelenlegi állása szerint bizonyított, hogy a magasán szervezett idegrendszer fejlődésének a játék feltétele, szervező (organizáló) és összerendező (integráló) funkciója.

Ennek bizonyítékai nemcsak elvi jelentőségűek, hanem az óvodai élet mindennapjaiban is meghatározóak. Az óvodai nevelés tartalmának a játékra építettség az egyik legfontosabb sajátossága. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának elvei szerint a játék semmi mással nem helyettesíthető gyermeki tevékenység. Ennek szellemében a játék az óvodai nevelés rendszerén belül fundamentális, mindent átható jelentőséggel bír.

A Komplex Prevenciós Óvodai Program elvei szerint a mozgás, a játék és a kultúraátadás hármas keretében elrendezhető az óvodai nevelés teljes cél és feladatrendszere, megvalósul a törvény által kitűzött elvek összessége, és segíti abban a gyermekek fejlődését, hogy kialakulhasson az iskolai életre való felkészültségük.

A korai fejlődés folyamatait (az iskolás kor előtti időszakra értendő) a Komplex Prevenciós Óvodai Program oly módon segíti, hogy a természetes fejlődési koegzisztenciák és az egyéni sajátosságok szabad megnyilvánulásai mögött ne rejtőzzenek fejlődési rizikók, fejlődési zavarok, fejlődési megrekedések, amelyek csak az iskolás korban manifesztálódnak.

A fejlődő idegrendszer egészséges megnyilvánulása a játék, ennek hiánya vagy különleges sajátosságai azonnal jelzik a fejlődés bármely problémáját. Azon a szinten, hogy a fejlődésben milyen élményreakciók és milyen zavarok fordulhatnak elő, az óvodapedagógusnak is jártasnak kell lennie, hogy nagyon óvatosan, udvariasan fel tudja hívni a szülő figyelmét arra, hogy a kisgyermek játéka hosszabb idő óta (az 1-3 hónap az ált.) el nem múló sajátosságokat mutat, tehát már nem aktuális élményfeldolgozásról, hanem esetleg fejlődési zavarról van szó. A neurológiai hátrányokkal rendelkező gyermekeknél a játék prevenciós szerepe abban nyilvánul meg, hogy saját problémájukhoz mértén segítséget kapnak, megelőzve a helyzet súlyosabbá válását.

Játék az óvodában

A gyakorló, építő-konstruáló, a szerep és szabályjáték, valamint dramatizáló, bábozó, barkácsoló tevékenységek pedagógiai, pszichológiai hatásainak ismerete is szükséges ahhoz, hogy érvényre juthasson a tudatos óvodapedagógusi hatás és a gyermek önkéntessége is.

A játék feltételeinek megteremtése

1. Nyugodt légkör biztosítása

Az óvodában a nyugodt, szeretetteljes légkör kialakítása az egyik nagyon fontos feltétele annak, hogy a gyermek jól érezze magát, örömmel lépje át az óvoda küszöbét.

A kiegyensúlyozottságot az önállóságra törekvéssel, segítséssel érjük el, mely a játékhoz szükséges eszközök kiválasztásában, önálló kezdeményezésében, megszervezésében, elmélyítésében, a játékfajták, játszótársak megválasztásában nyilvánul meg. Ennek érdekében nagyon fontos az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása, a konfliktusok elkerülése, önálló megoldása.

2. Megfelelő idő biztosítása

Mivel a játék a gyermek alapvető tevékenysége, ezért természetes, hogy a napirendbe erre kell a legtöbb időt biztosítani. A délelőtti és a délutáni játéknak egyenértékűnek kell lenni. Minél többet játszik a gyermek, annál nagyobb lehetőség van fejlődésének elősegítésére. A kezdeményezett és fejlesztő játékok ne szakítsák meg a zavartalan játékot.

3. Megfelelő hely biztosítása

A megfelelő hely biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt fontos.

Legyen hely nagyobb mozgást igénylő játékokhoz, építéshez, konstruáláshoz, barkácsoláshoz, szerepjátékokhoz, kuckózáshoz! A különböző jellegű játékokhoz alakítsanak ki az óvodapedagógusok állandó vagy ideiglenes játszóhelyeket.

A játékeszközök, játékszerek legyenek a gyermekek számára is átlátható helyen, keltse fel érdeklődésüket, fantáziájukat.

4. Eszköz biztosítása

A tudatos óvodapedagógusi munka lényeges elem a játékeszközök kiválasztása, biztosítása. Kínáljunk fel változatos, saját készítésű –esztétikus, biztonságos eszközöket is a játékukhoz. Mivel az óvodás gyermek szeret mozogni, ezért fontos, hogy a játék alatt is biztosítsunk számukra érdeklődésének megfelelően változatos mozgáshoz szükséges eszközöket.

5. Tapasztalatok és élmények lehetőségeinek biztosítása

Törekednünk kell arra, hogy a gyermekek minél jobban megismerjék környezetüket, a tapasztalat és ismeretszerzés pozitív érzelmeket váltson ki, élménnyé váljon! A jó játék akkor alakul ki, ha a gyermek megfelelő tapasztalatokkal rendelkezik, amit megjeleníthet játékában. Az óvodapedagógusok tudatosan, sokféle szempontot figyelembe véve szervezzék meg a kirándulásokat, látogatásokat, éljenek a falu és a természet adta lehetőségekkel, használják fel a gyermekek tapasztalatszerzéséhez, ismereteik bővítéséhez. Juttassák őket minél több élményhez, melyek meghatározhatják, gazdagíthatják, kiegészíthetik játéktevékenységeiket.

6. Az óvodapedagógus játéksegítő tevékenysége

A játékirányítás alapvető sajátossága, hogy közvetett. A játékban elsősorban partner szerepet töltson be, együttműködve segítsen, de olyan mértékben és szinten, amennyire az adott gyermeknek, az adott szituációban szüksége van! A segítség módját mindig a konkrét játékhelyzet, a gyermekek igénye és fejlettsége határozhatja meg.

Az óvodapedagógus játékbeli szerepe

Tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő támogató jelenléte kíván. Fontos, hogy legyen partner, akit érdekel, amit a gyermek játszik! Csak abban az esetben avatkozzon bele a gyermekek játékába, ha szükséges, például, ha veszélyessé, agresszívvá válik a játék!

Nagyon fontos a szabad játék és játszótárs választás biztosítása, a kreativitás ösztönzése, támogatása.

A gyermekek első valódi játszótársai a családban a szülők, az óvodában az óvodapedagógusok.

Nagyon fontos már a beszoktatás időszakától a szülők játékkal kapcsolatos szemléletformálásának megkezdése, hiszen a modellnyújtás mellett lehetőség adódik a pedagógiai helyzetek rövid indoklására, a játék fontosságát tudatosító érvek közvetítésére is, annak érdekében, hogy elfogadottá váljon a játék fontosságára építő óvoda. Célunk a szabad játék elsődlegességének biztosítása.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt óvodapedagógus a feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

2. KULTÚRAÁTADÁS

A gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökíti, közvetíti az örök emberi értékeket. Komplexitását elsősorban a környezet megismerésén keresztül biztosítjuk. Az óvodai nevelésben akkor a leghatékonyabb az ismeretek átadása, ha a gyermekeknek minél sokoldalúbb, túlzásoktól mentes tapasztalatszerzésre és élményszerű átélésre adunk lehetőséget. Az óvónő kiindulópontnak tekinti a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat.

2.1. A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, továbbá tapasztalatainak bővítése, rendezése, mely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg. Az óvodapedagógusok a tanulást támogató környezet

megteremtése során építenek a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire, és biztosítja a fejlődésükhöz szükséges tevékenységi formák sokszínűségét.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése, az élményszerű tanulás lehetővé tétele.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

1. Az utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása

Az utánzás az óvodás korban döntő meghatározója a játéknak és a tanulásnak. A játékbeli utánzások egyben a tanulás alapjai is. Ezen kívül vannak a tanulással összefüggő utánzások is. Ezek nem játékok, de játékos jellegűek. Ilyenek a készségeket fejlesztő tevékenységek: eszközök készítése, eszközök használata (mintakövetéses, szociális tanulási formák), a beszédnek, a dallamoknak, a mozgásoknak az elsajátítása (a népi tánc, a zenei képességfejlesztést kísérőmozgások, a testnevelés mozgásai, a szabadidőmozgások).

2. A spontán játékos tapasztalatszerzés

A gyakorlójátékban a tárgyak újszerű összeillesztése, újszerű csoportosítása, az új mozgás-kombinációk, az új nyelvi kifejezések megtalálása, felfedezése jelzi a kreatív gondolkodás jelenlétét.

A szerepjátékban a mintha helyzetek kitalálása és megvalósítása, a szerepek elrendezése, a játékosok közötti összhang megteremtése, a tárgyi feltételek előteremtése, kiválasztása egyaránt igényli a kreatív gondolkodást.

Az építőjáték a maga tárgyi eszközeivel és azok sokszínű felhasználásával kínál lehetőséget a kreatív gondolkodáshoz.

Minél inkább belefeledkezik a gyermek a játékba, annál inkább megindulnak benne a tanulást előidéző folyamatok. Minél többféle játékban vesz részt a gyermek, annál többféle tanulási hatások érik. A folyamatos és rendszeres játék hatására kialakuló új szükségletek mind bonyolultabb játékokhoz teremtik meg a belső, pszichés feltételeket.

3. A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés

A kisgyermek kérdései révén is kap választ és segítséget a környezetéből szerzett benyomásai, tapasztalatai megértéséhez. Kérdései segítségével rendeződnek az őt ért tagolatlan környezeti hatások. A válaszok hozzájárulnak a környezetében elfoglalt státuszának megértéséhez, a társakhoz, felnőttekhez fűződő viszonyának tisztázásához, önismeretének kibontakozásához. A kérdések legtöbbször játék közben és a megfigyelések eredményeként fogalmazódnak meg. A kérdésekben a gyermeknek a kérdezett iránti bizalma fejeződik ki. Válaszaink közben rendkívül fontos a kapcsolat megőrzése és elmélyítése. Ennek érdekében fontos, hogy a válaszok harmonizáljanak a gyermek fejlettségének igényével, a gyermek érezze kérdései iránti őszinte érdeklődésünket, figyeljünk válaszaink megértésére!